

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU,
OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumeck nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@zschlumecknc.cz

MINIMÁLNÍ PREVENTIVNÍ PROGRAM

Vypracovala: Mgr. Soňa Mrzenová

Dne: 30. 8. 2024

S účinností od 1. 9. 2024

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumec nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@zschlumecnc.cz

1. Úvod	2
2. Charakteristika školy	3
3. Cíle a principy	4
4. Strategie a metody	5
5. Preventivní tým	6
6. Vlastní program a jeho zaměření.....	7
7. Mimoškolní aktivity školy pro tento rok	10
8. Řešení přestupků.....	10
9. Realizace MPP ve výuce na prvním stupni.....	10
10. Realizace MPP ve výuce na druhém stupni	12
11. Krizový plán školy	16
12. Program proti šikanování	26
13. Školní program proti kyberšikaně.....	37
14. Strategie předcházení školní neúspěšnosti.....	41
15. Kontakty – sociální síť Královéhradecka	44

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumec nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@zschlumecnc.cz

1. Úvod

Současným největším problémem lidské společnosti je narůstající rizikové chování u dětí školního věku. Tato skupina zároveň patří k nejohroženějším, protože se u nich rizikové a závislostní chování utváří mnohem rychleji než u dospělých. Je tedy více než nezbytné, začít s primární prevencí rizikových projevů v chování dětí, právě v době školní docházky.

Úkolem naší školy není pouze předat žákům nutné vědomosti v oblasti jednotlivých jevů rizikového chování, ale hlavně je naučit zaujmout postoj, pokud se v podobné situaci ocitnou, rozhodnout se správně, umět říct ne. Snažíme se u nich rozvíjet nejen sociální dovednosti, ale i další kompetence nezbytné pro běžný život. Snažíme se žáky vést ke zdravému a správnému sebehodnocení, ke schopnosti vyhledat účinnou pomoc v situaci, kdy si nevědí rady, a k hodnotnému využívání volného času.

Jako v roce předcházejícím se u nás zabýváme nejen předcházením školní neúspěšnosti u dětí, ale máme zpracovanou i koncepci pro podporu nadaných dětí. Včasné podchycení nadání u dětí je velice důležité, aby mohl být jejich potenciál vhodným způsobem rozvíjen. V rámci screeningu předškolních dětí jsme oslovili mateřské školy, do kterých jsou zařazeny děti, které se následně budou vzdělávat v naší Základní škole, a poprosili jsme je o spolupráci. Paní učitelky se tak v rámci dlouhodobého pozorování zaměřují na projevy v chování vykazující známky nadání či zrychlený vývoj. Také při zápisu do prvních tříd se učitelé zaměřují na projevy v chování dětí a rodičům dětí, které budou vykazovat známky nadání, bude podán pro vyplnění dotazník Škála charakteristik nadání.

Naše škola pak pracuje s nadanými žáky dle metodických doporučení MŠMT a poskytuje nadaným žákům systém podpurných opatření (jako je tomu u žáků znevýhodněných). Systém podpory se dělí dle náročnosti do 4 stupňů. Naše škola poskytuje samostatně podporu prvního stupně. Další stupně podpory musí předcházet vyšetření pedagogicko-psychologickou poradnou či speciálně pedagogickým centrem – pro nadané s dvojitou výjimečností. Podpora prvního stupně může probíhat formou obohacování vzdělávacího obsahu, na které máme samostatné tabulky.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumec nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@zschlumecnc.cz

2. Charakteristika školy

Naše škola je velkou spádovou školou, až třetina dětí sem dojíždí z menších měst a vesnic v okolí.

K velkým školským zařízením se řadíme i vzhledem k počtu dětí, tříd a zaměstnanců:

Počet tříd na 1. stupni	20	Počet žáků na 1. stupni	392	Počet pedagog. zaměstnanců	81
Počet tříd na 2. stupni	18	Počet žáků na 2. stupni	410	Počet provoz. zaměstnanců	13
Celkem	38	Celkem	802	Celkem	94

Areál školy se skládá ze čtyř vzájemně budov (historická budova 2. stupně, nová budova 1. stupně, společná budova pro školní družinu, 1. třídy a školní jídelnu, sportovní hala v areálu školního dvora). V areálu dvora se nachází i 5 hřišť: Dětské, lanové, skateboardové a 2 hřiště s umělým povrchem. V roce 2003 byly také vybudovány za budovou školy školní pozemky. Dále pro velký počet dětí využívá naše škola pro hodiny tělesné výchovy sportovní areál blízkého TJ Sokol.

2. Výchozí materiály

Minimální preventivní program byl vypracován na základě následujících materiálů:

- Metodický pokyn ministryně školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci a řešení šikany ve školách a školských zařízeních (č. j. MSMT-21149/2016)
- Metodické doporučení MŠMT k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č. j.: 21291/2010-28)
- Příloha č. 3 k Metodickému doporučení k primární prevenci rizikového chování u dětí a mládeže (Dokument MŠMT č. j.: 21291/2010-28) Poruchy příjmu potravy
- Strategie prevence sociálně patologických jevů u dětí a mládeže v působnosti resortu MŠMT ČR na období 2009-2012
- Metodický pokyn ministra školství, mládeže a tělovýchovy k prevenci sociálně patologických jevů u dětí a mládeže č. j. 14514/200 – 51
- Zákon č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školský zákon), ve znění pozdějších předpisů □ Vyhláška č. 72/2005 Sb., o poskytování poradenských služeb
- Metodický pokyn MŠMT ČR č. j.: 20 006/2007-51 k primární prevenci sociálně patologických jevů dětí, žáků a mládeže ve školách a školských zařízeních
- Metodický pokyn MŠMT ČR č. j.: 24 246/2008-6 k prevenci a řešení šikanování mezi žáky škol a školských zařízení
- Pravidla pro rodiče a děti k bezpečnějšímu užívání internetu č. j.: 11 691/2004-24 Metodický pokyn MŠMT ČR č. j.: 10194/2002-14 k jednotnému postupu při uvolňování a omlouvání žáků z vyučování, prevenci a postihu záškoláctví
- Informace o spolupráci předškolních zařízení, škol a školských zařízení s Policií ČR při prevenci a při vyšetřování kriminality dětí a mládeže a kriminality na dětech a mládeži páchané č. j.: 25884/2003-24 □ Metodický pokyn MŠMT k výchově proti projevům rasismu, xenofobie a intolerance č. j.: 14 423/99-22
- Vyhláška č. 74/2005 Sb., o zájmovém vzdělávání

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumec nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@zschlumecnc.cz

3. Cíle a principy

Primární prevence rizikových projevů chování u žáků v působnosti MŠMT se zaměřuje na předcházení rozvoje rizik, která směřují zejména k následujícím projevům v chování žáků:

Agrese, šikana, kyberšikana a další rizikové formy komunikace prostřednictvím multimédií, násilí, vandalismus, intolerance, antisemitismus, extremismus, rasismus a xenofobie, záškoláctví, skryté záškoláctví, závislostní chování, užívání všech návykových látek, netolismus, gambling, rizikové sporty a rizikové chování v dopravě, prevenci úrazů, spektrum poruch příjmu potravy (mentální anorexie, atypická mentální anorexie, mentální bulimie, psychogenní přejídání, bigorexie, ortorexie, pica...) negativní působení sekt a náboženských hnutí, rizikové sexuální chování, sebepoškozování, sebevražedné myšlenky a jednání.

Cílem minimálního preventivního programu je, ve spolupráci s rodiči, formovat takovou osobnost žáka, která je s ohledem na jeho věk schopná orientovat se v dané problematice, zkoumat ji, ptát se, dělat správná rozhodnutí; osobnost, která si bude vážit svého zdraví a zdraví lidí kolem, bude umět nakládat se svým volným časem a umět zvládat základní sociální dovednosti.

Kromě základního principu preventivní strategie osvojování kompetencí v oblasti zdravého životního stylu a prevence i rozvoje dovedností, které vedou u dětí a mládeže k odmítání všech druhů sebedestructivního a nežádoucího chování, projevům agresivity a porušování zákona,

by se naše škola, opět ve spolupráci s rodiči, ráda věnovala smysluplnému a bezpečnému používání mobilních telefonů, tabletů a dalších elektronických zařízení, prevenci kyberšikany, netolismu a navazujícího rizikového chování.

Rádi bychom, aby žáci naší školy využívali tato zařízení ku prospěchu sobě samým i všech okolo, aby z práce s elektronickými zařízeními a internetem dokázali do budoucna vytěžit maximum pozitivního i pro svůj další budoucí život.

Jedním z cílů naší školy je samozřejmě i prohlubování komunikačních dovedností mezi učitelem, rodiči a žákem, potažmo otevřený dialog mezi školou a rodiči/děťmi, posilování sebevědomí, úcty k druhým a sám k sobě, řešení konfliktů, překonávání překážek a smysluplné využívání volného času.

Současný minimální preventivní program je výsledkem upravování, zkoušení a zdaleka se nedá považovat za ukončený nebo definitivní. Každý další školní rok přináší nové podněty, na jejichž základě hledáme, pokud možno efektivní cesty vedoucí ke zkvalitnění a zefektivnění působení na naše žáky.

A ačkoliv se domníváme se, že žádný univerzální recept na tento složitý společenský problém neexistuje, je naším posláním a povinností všechny vhodné cesty, které formují psychicky zdravou osobnost a vedou dítě k odmítavému postoji ke všem druhům nežádoucího chování zkusit a teprve čas ukáže, jestli a jaké přinesou změny.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumec nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@zschlumecnc.cz

V naší škole klademe důraz na:

Rozvoj kompetencí žáků

- sociálních dovedností (umění týmové práce, konstruktivní řešení konfliktu, otevřená komunikace, efektivní využívání volného času)
- pozitivní vnímání sebe sama - rozvoj osobnostních kvalit, které podporují zdravý rozvoj osobnosti (sebevědomí, altruismus, empatie, asertivita)

Demokratické řízení, efektivní pravidla vzájemného soužití

- učení se respektování lidských práv, individuálních potřeb a odlišností
- zapojení žáků do spoluvytváření pravidel vzájemného soužití ve škole
- vedení žáků k přijetí osobní zodpovědnosti k daným právům a povinnostem

Vytváření atmosféry vzájemnosti, důvěry, respektu a bezpečí ve škole

Přístup k informacím a práce s informacemi

- umění používat různé informační zdroje, kriticky zhodnotit, porovnat informace. Vytváření vlastního názoru, životního postoje.
- poznání základních lidských potřeb (fyzických, psychických, emočních)

Spolupráce

- celé školy, všech žáků, učitelů – důvěra ve vztahu žák - žák, učitel - žák
- otevřená komunikace mezi školou a rodiči
- spolupráce v rámci pedagogického sboru
- propojení školy s dalšími institucemi (školní psycholog, PČR, OSPOD, PPP, SPC a další odborná pracoviště a organizace působící v oblasti primární prevence)

4. Strategie a metody

Vztah učitel – žák

Budujeme vzájemnou důvěru mezi učitelem a žákem. Žáci se mohou na učitele obrátit, přičemž ten bude respektovat jejich názor a jejich potřeby. Učitel se zajímá o žáky, podněcuje dialog, získává důvěru žáků i prostřednictvím budování vztahu s rodinou, sociálním prostředím žáků. Při řešení problémů je učitel otevřen komunikaci s žáky, s rodiči, širší rodinou, ostatními pedagogy, výchovnou poradkyní apod. Na základě dosažení dohody o společných cílech a postupech dochází k celkové a jednotné podpoře žáků.

Skupinová práce

Žáci jsou poměrnou část vyučování vedeni ke spolupráci, pracují ve dvojicích, ve skupinách, případně ve skupinách napříč třídami. Učitel věnuje pozornost spolupráci ve skupinách, snaží se o to, aby se, pokud možno zapojili všichni členové skupiny, reflektuje s žáky skupinovou práci a podporuje tak rozvoj kompetencí jako je **týmová práce, řešení konfliktu** (učitel podporuje odpovědnost žáka za řešení

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumec nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@zschlumecnc.cz

konfliktu). Žáci se učí vést diskuzi, vyjadřovat své názory, naslouchat druhým a vhodným způsobem reagovat na konstruktivní kritiku.

Projektové vyučování a celoškolní projekty

V rámci dlouhodobých projektů se žáci mohou blíže seznámit s aktuálními tématy a děním kolem sebe. Navazují intenzivní spolupráci v rámci kolektivu třídy. Celoškolní projekt navíc podporuje spolupráci žáků napříč třídami a napříč ročníky.

V současné době například celoroční spolupráce 1. a 9. tříd, kdy žáci devátých tříd jsou jakýmiisi mentory a průvodci pro prvňáčky. Žáci se tak navzájem poznávají a dokážou spolupracovat starší s mladšími. Je to podstatný prvek prevence šikany starších žáků vůči mladším.

Individualizované hodnocení, slovní hodnocení, sebehodnocení, zpětná vazba skupiny

Žáci naší školy jsou vedeni k sebereflexi a hodnocení svého chování i prospěchu, dostávají komplexní zpětnou vazbu od učitelů, kteří využívají metody formativního hodnocení. Jsou informováni o svém pokroku i nedostatcích. Je oceňováno úsilí žáka a míra jeho pokroku bez srovnávání s výkonem ostatních. Snažíme se podporovat individuální zájmy a schopnosti dětí. Diferenciace výuky může probíhat prostřednictvím práce ve skupinách podle zaměření žáka. Pomáháme žákovi vybudovat si důvěru v sebe, ve vlastní síly, pozitivní vztah k okolnímu světu.

Komunikace s rodiči, zákonnými zástupci

Všichni učitelé mají určené časy individuálních konzultací a vyzývají rodiče, aby tuto možnost využívali. Po domluvě s vyučujícími je možnost konzultací i mimo vyhrazenou dobu. Rodiče mají dále možnost na naší škole navštívit i výuku, někteří se zapojují do výuky v rámci svých možností a poznávají tak prostředí školy, lépe tak chápou potřeby svých dětí v ní.

Pedagogická diagnostika

Učitelé věnují pozornost žákům, naslouchají, registrují signály o možném problému žáka a hledají příčiny a vhodné formy nápravy. Spolupracují s rodiči, metodičkou prevence, školní psycholožkou a výchovnou poradkyní. V případě nutnosti škola úzce spolupracuje s dalšími odbornými institucemi (PPP, SPC, Prostor + o.p.s., OSPOD, PČR aj.)

5. Preventivní tým

- ředitelka školy: Mgr. Gabriela Masláková
- zástupkyně ředitelky školy 2. stupeň: Mgr. Hana Kuchařová
- zástupkyně ředitelky školy 1. stupeň: Mgr. Lenka Šilhánková
- výchovná poradkyně: Mgr. Hana Kuchařová
- metodička prevence: Mgr. Soňa Mrzenová
- školní psycholožka: Mgr. Jana Přerovská
- speciální pedagožka: Mgr. Miroslava Bartošová

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumec nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@zschlumecnc.cz

6. Vlastní program a jeho zaměření

Koordinace preventivních aktivit na škole

- seznámit ředitelku školy s preventivním programem, dohodnout základní pravidla realizace programu
- metodička prevence na škole spolupracuje s třídními učiteli, s ostatními pedagogy, výchovnou poradkyní, školní psycholožkou, speciální pedagožkou, s pracovníky PPP, s dalšími institucemi a organizacemi, zabývajícími se danou problematikou

Seznámení pedagogického sboru s filozofií programu a jeho zapojení do realizace

- průběžně informovat na provozních poradách
- umístit vypracovaný MPP ve sborovnách 1. i 2. stupně a společné složce v PC
- umístit vypracovaný MPP na webových stránkách školy
- umístit vypracované krizové plány ve sborovnách 1. i 2. stupně a společné složce v PC

Metodické a učební materiály a další pomůcky

Škola disponuje možností využívat školní knihovnu s oddělením pro žáky i učitele, dále pak jsou k dispozici kabinetní sbírky, kde je možnost zapůjčit si i literaturu a digitální nosiče (DVD, CD, VHS, audiokazety). Je možno využívat i internet a do výuky zapůjčit pro třídu tablety, každá třída je vybavena interaktivní tabulí.

Dále zajišťujeme poradenskou službu (viz. webové stránky naší školy www.zschlumecnc.cz), zprostředkováváme informace (kontaktní údaje a adresy) o institucích a odbornících, kteří v oblasti prevence působí v regionu a okolí.

Spolupráce s rodiči

- informovat Radu školy a hlavní výbor rodičovského sdružení o realizaci MPP na škole
- na rodičovských schůzkách informovat rodiče o MPP (rady pro rodiče)
- informovat rodiče i žáky o způsobu řešení přestupků podle školního řádu, seznámit je se sankcemi za jeho porušení (třídní učitelé)
- škola poskytuje individuální konzultace (výchovný poradce, ŠMP, školní psycholožka, třídní i netřídní učitelé)
- škola může poskytnout kontaktní adresy a telefonní čísla, knihy, DVD
- škola spolupracuje s rodiči, jejichž dítě má nějaký handicap (výchovný poradce, ředitelka školy)
- zapojení rodičů do akcí školy

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumec nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@zschlumecnc.cz

Vzdělávání pedagogů

- účast vedení, výchovné poradkyně, školní metodičky prevence, školní psychologů a ostatních pedagogů na seminářích, webinářích, workshopech, přednáškách a akreditovaných kurzech k problematice zdravého životního stylu, šikanování, závislostí a dalších rizikových jevů a podobně
- samostudium (odborná literatura, tisk, film, DVD, internet atd.)

Volnočasové aktivity

Spolupráce se ZUŠ, DDM, Klicperův dům, Společná Cidlina, z. s. atd.

Aktivity školy pro tento školní rok

- slavnostní přivítání prvňáčků žáky 9. tříd (2. září 2024)
- focení 1. tříd do MF Dnes (6. září 2024)
- poznávací zájezd 9. ročníků do Londýna (12. – 17. září 2024)
- nábor do pěveckého sboru Boni Pueri 1. a 2. třídy (13. září 2024)
- projekt ŠD se seniory Vaření v dřívějších dobách (18. září 2024)
- ukázka dravců Zayferus (24. září 2024)
- první zasedání školního parlamentu, volba předsedy, místopředsedy, seznámení s novými členy (září 2024)
- návštěva letního koupaliště v Chlumci n/C (září 2024)
- exkurze 9. tříd letiště Praha (září 2024)
- exkurze 8. tříd Zoo Praha (září 2024)
- soutěž Talenty pro firmy v česko-polském příhraničí II. (září 2024)
- roadshow pro školy (září 2024)
- dvoudenní adaptační kurzy pro žáky 6. ročníků (září/říjen 2024)
- divadelní představení Pat a Mat (říjen 2024)
- exkurze a workshop ve výrobě tradičních skleněných vánočních ozdob ve Dvoře Králové nad Labem (říjen 2024)
- Halloween Day (listopad 2024)
- exkurze Hvězdárna a planetárium Hradec Králové (listopad/prosinec 2024)
- návštěva Úřadu práce v HK 9. třídy (prosinec 2024)
- vánoční výzdoba školy, tříd (prosinec 2024)
- vánoční výzdoba kostela sv. Voršily v našem městě (prosinec 2024)
- besedy se zástupci středních škol a učilišť (prosinec 2024)
- Mikuláš a čerti na ledě 9. třídy a žáci prvního stupně (prosinec 2024)
- účast školy na slavnostním rozsvěcení města (prosinec 2024)
- vánoční besídka (prosinec 2024)
- Tříkrálová sbírka 1. a 2. stupeň (leden 2025)

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumec nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@zschlumecnc.cz

- lyžařský kurz (leden/únor 2025)
- Valentines Day (únor 2025)
- karneval 1.-3. třídy (únor 2025)
- recitační a tvůrčí soutěž O libčanskou básničku (únor 2025)
- pěvecká soutěž Novobydžovský slavík (březen 2025)
- velikonoční výzdoba školy, tříd (duben 2025)
- přírodovědné poznávací soutěže v Novém Bydžově (duben/květen 2025)
- soutěž Literární cena Antonína Lauterbacha pro 1. a 2. stupeň (květen 2025)
- škola v přírodě 1. stupeň (květen/červen 2025)
- školní výlety (květen, červen)
- dětský den žáků 9. tříd pro žáky 1. stupně (červen 2025)
- návštěva letního koupaliště v Chlumci n/C (červen 2025)
- slavnostní ukončení školního roku a povinné docházky žáků 9. tříd za doprovodu prvňáčků (červen 2025)

Průběžné aktivity ve školním roce 2024/2025:

- přednášky a programy ve škole v rámci prevence rizikových jevů
- přednášky literární, zeměpisné, přírodopisné a o zdravém životním stylu
- sportovní soutěže regionu, okresu, kraje
- mezinárodní matematická soutěž Pangea
- jazykové soutěže
- výtvarné soutěže
- olympiády v českém jazyce, matematice, dějepise, zeměpise atd.
- po stopách městské přírody, ochrana biodiverzity, 7. třídy
- plavání 2.-4. ročníků
- návštěva městské knihovny (1. a 2. stupeň ZŠ)
- projekt Zdravá výživa/ Zdravé svačiny
- spolupráce školy s Českou spořitelnou – Finanční gramotnost
- Paměť národa-příběhy našich sousedů
- Kameny zmizelých (památka židovských občanů v našem městě, kteří zahynuli v období druhé světové války, 9. tříd)
- projekt Učíme se podnikavosti pro žáky 2. stupně
- přednášky Čas proměn/ dospívání
- akce v Klicperově domě (přednášky, divadelní a filmová představení, komponované pořady)
- prezentace projektů, prací a aktivit na nástěnkách školy /chodbách/ sociálních sítích školy
- třídní samosprávy
- pravidelná vystoupení žáků v Domově V Podzámčí
- pravidelná setkávání školního parlamentu a jejich akce pro žáky školy
- správa webových stránek, Facebooku a Instagramu školy a školní družiny

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumec nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@zschlumecnc.cz

- vydávání školního časopisu Perličky
- návštěva představení ZUŠ v Chlumci n/C
- exkurze spojené s aktuálně probíraným učivem
- měsíční projekty a aktivity pro podporu duševního zdraví dětí a mládeže (spolupráce metodičky prevence, školní psychologů a školního parlamentu)

7. Mimoškolní aktivity školy pro tento rok

- Kroužek keramiky, Hravá angličtina, Základy sportovních her, Logopedie, Opakujeme společně, Kuličkování, Šíkula (ŠD)
- Příprava k přijímacím zkouškám z matematiky a z českého jazyka
- <https://www.zschlumecnc.cz/>
- Všesportovní kroužek pro 1. stupeň FUN move academy
- www.krouzky.cz (Věda nás baví, Victory kids...)
- Projekty, workshopy, webináře a přednášky od Společná Cidlina, z.s.

8. Řešení přestupků

- nástrojem prevence je i přiměřené řešení přestupků s ohledem na konkrétní dítě a situaci
- zakotveno ve Školním řádu Základní školy v Chlumci nad Cidlinou
- viz. krizové plány pro případ výskytu rizikového chování ve škole (šikana, návykové látky, netolismu)

9. Realizace MPP ve výuce na prvním stupni

V 1.- 5. ročníku jsou vybraná témata nenásilně zařazena do výuky. Jejich obsah budou žákům prezentovat třídní učitelé, neboť své žáky dobře znají a vědí, na jakou problematiku se nejvíce zaměřit. Zároveň budou mít děti možnost besedovat s odborníky a vyzkoušejí si své dovednosti a vědomosti v praxi.

V 1. – 5. ročníku také budou metodička prevence, školní psychologka a proškolení učitelé prvního stupně realizovat metodiku Zipyho a Jablíkovi kamarádi, která je zaměřena na tzv. wellbeing (zdravý rozvoj duševního zdraví školních a předškolních dětí a prevenci rozvoje rizikového chování).

Ve 2. pololetí roku 2024/2025 uspořádají učitelé prvního stupně pro své žáky výtvarnou soutěž, jejíž náměty budou odpovídat tématům MPP.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumec nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@zschlumecnc.cz

Témata pro 1. - 3. ročník:

Kouření, alkohol(ismus), užívání drog, zneužívání a nadužívání léků

- základní informace
- zdravotní rizika spojená s kouřením, pitím alkoholu atd.

Odmítání návykových látek /zdraví

- jak říct „NE!“
- hodnota zdraví a nevýhody špatného zdravotního stavu
- jak si udržet dobré zdraví
- zdravý životní styl

„Na koho se mohu obrátit, když mám problémy?“

rodiče, učitelé apod.

důležitá telefonní čísla

Témata pro 4. a 5. ročník:

Zdraví /návykové látky

- jedna ze základních lidských hodnot
- činnosti vhodné z hlediska zdraví
- zdravotní a sociální rizika při užívání návykových látek
- argumenty ve prospěch zdraví

návykové látky z pohledu zákona (pouze základní informace)

Mezilidské vztahy

- základní mezilidské vztahy (v rodině, ve škole, na volnočasových aktivitách atd.)
- projevy lidské nesnášenlivosti (především rasismus a xenofobie)

„Mám právo...“

- protiprávní jednání (šikana, kyberšikana, násilí, zastrašování)
- jak se bránit
- Primární prevenci na prvním stupni má na starosti třídní učitel. S jednotlivými tématy se děti setkávají především v prvouce, přírodovědě a vlastivědě. Při výuce lze využít různých metod, např. výklad, předávání informací, besedu, samostatnou práci, skupinovou práci, projektové vyučování či dramatickou výchovu. Jednotlivá témata budou plnit průběžně během školního roku.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumec nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@zschlumecnc.cz

Ročník	Téma
1. ročník	Osobní bezpečí
	Vztahy v dětském kolektivu
	Základní hygienické návyky
	Rodina = bezpečné místo
2. ročník	Lidské tělo
	Ochrana zdraví
	Režim dne
	Využití volného času
3. ročník	Ochrana proti obtěžování cizí osobou
	Můj volný čas
	Lidé kolem nás (multikulturní výchova)
4. ročník	Lidské tělo (odlišnost mezi pohlavími)
	Životospráva a nevhodné návyky
	Využití volného času
	Vztahy v kolektivu
5. ročník	Rodina, domov
	Důvěra, vztahy
	Nebezpečí při komunikaci s cizími osobami
	Léčivé a návykové látky

10. Realizace MPP ve výuce na druhém stupni

Práce na druhém stupni je náročná na koordinaci. Aby byla probrána všechna témata a zároveň nedocházelo k jejich překrývání a přesycení žáků informacemi, jsou témata 6. - 9. ročníku zařazena do výuky VOČ (výchova k občanství), CH (chemie), PŘ (přírodopis), LV (literární výchova), VV (výtvarná výchova).

Pro žáky 6. - 9. ročníku je plánována soutěž, jejímiž tématy budou okruhy z prevence rizikových jevů u mladistvých a dětí. Žáci budou moci vyjádřit své postoje a názory svými výtvarnými pracemi a literárními projevy.

Využívat budeme i formu besed s odborníky, kterých se budou účastnit žáci i vyučující druhého stupně. Vždy bude uvedeno, pro který ročník je beseda vhodná. Problematice budou věnovány třídnické hodiny.

K dotazům, připomínkám atd., slouží digitální schránka důvěry, která zachovává anonymitu pisatele. Dotazy, připomínky a návrhy řešíme také na pravidelných schůzkách žakovského parlamentu, pod vedením koordinátorky Mgr. Hany Jadrné, se žáky zvoleným předsedou, místopředsedou a 2 zástupci z každé třídy druhého stupně.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumecký nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@zschlumecknc.cz

Témata pro 6. - 9. ročník Závislosti

- co je to závislost
- na čem mohou být lidé závislí
- jak se závislosti zbavit
- kouření a alkohol
- drogy
- **Vztahy**
- respekt
- vztahy v rodině, se spolužáky apod.
- sexualita
- vhodné chování a komunikace
- práce ve skupině
- právní vztahy
- **Zdravý životní styl**
- umění zhodnotit vhodné a nevhodné návyky
- pohyb, relaxace, duševní hygiena (vč. náboženství a sekt)
- **Právo a pomoc**
- zneužívání
- šikana, vandalismus a jiné formy násilného (protiprávního jednání)

Měsíc	Ročník	Téma	Předmět
Září	6., 7.	Žebříček hodnot	VOČ
	8.	Zdravý životní styl	VOČ, TV
	9.	Právní odpovědnost, trestní normy	VOČ
Říjen	6.	Volný čas	VOČ
	7.	Osobní bezpečí, šikana, násilí	VOČ
	6., 7.	Barvy – jak se dnes cítím	VV
	8.	Fyziologie, působení drog na zdraví	VOČ, PŘ
	9.	Rozvoj osobnosti	VOČ
Listopad	6.	Funkce rodiny	VOČ
	7.	Mezilidské vztahy	VOČ
	8.	Tělesné, duševní a soc. změny u závislého	VOČ, PŘ
	9.	Komunikace	VOČ
	8., 9.	Graffiti (umění nebo vandalství)	VV

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumec nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@zschlumecnc.cz

Prosinec	6.	Osobní bezpečí	VOČ
	7.	Život s handicapem	VOČ, Výuka k různosti
	6.,7.,8.,9.	Vánoční zvyky, tradice v rodině	VV, VOČ
Leden	7.	Vztahy mezi dívkami a chlapci	VOČ
	7.	Charakteristika	ČJ
	8.	Řešení krizových situací	VOČ
	9.	Volba životního partnera	LV, VOČ
	9.	Kamarádství, přátelství, láska	ČJ
Únor	8.	Osobní hygiena	TV, VOČ
	8.	Trávicí soustava, správná výživa	PŘ
	8.	Agresivita, šikana, násilí	VOČ
	9.	Alkohol	CH
Březen	7.	Drogy, jejich dělení, účinky, prevence	VOČ
	8.	Rozvoj sebepoznání a sebepojetí	VOČ
	8.	Dýchací soustava	PŘ
	8..	Zdravé sexuální chování	VOČ
Duben	6., 7.	Můj hrdina	VV
	7., 8., 9.	Civilizační choroby	PŘ
	7.	Komunikace mezi lidmi	ČJ, VOČ
	8.	Sexuální výchova, odlišnosti	VOČ
	8..	Pohlavní choroby, AIDS	VOČ
Květen	6., 8.	Zásady společenského chování	ČJ – SL, VOČ
	8.	Nervová soustava	PŘ
	7., 8.	Co je důležité pro povolání	VOČ, PČ
	9.	Drogy, toxické látky	CH
Červen	6., 7.	Centra odborné pomoci	VOČ
	6., 7., 8., 9.	Prázdninová nebezpečí	VOČ

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumec nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@zschlumecnc.cz

K získávání dalších informací mohou žáci také využít konzultační hodiny (v pátek od 7.30 do 8.00) ve sborovně 1. stupně případně v učebně č.49 (4.C) nebo kdykoli jindy po předchozí dohodě.

Dále bude k dispozici nástěnka v 1. poschodí staré školní budovy a v přízemí nové budovy (vedle kanceláře paní zástupkyně pro 1. stupeň), kde budou uvedena důležitá telefonní čísla, adresy (linky důvěry atd.) a další informace vztahující se k MPP, spolu s informacemi o tom, za kým žáci mohou přijít pro radu či pomoc.

Konzultační hodiny pro rodiče, zákonné zástupce se konají také každý pátek od 7.30 do 8.00, jiný termín lze poskytnout po předchozí domluvě.

Zhodnocení MPP bude provedeno na konci školního roku 2024/ 2025

Mgr. Soňa Mrzenová

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumec nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@zschlumecnc.cz

Příloha č. 1

11. Krizový plán školy

Škola má zpracované postupy pro případ výskytu rizikového chování žáků ve škole.

Vysvětlivky:

ŘŠ ředitelka školy

ZŘŠ1 zástupkyně ředitelky školy pro 1. stupeň

ZŘŠ2 zástupkyně ředitelky školy pro 2. stupeň

ŠMP školní metodička prevence

TU třídní učitel/ka

PP pedagogický pracovník

NPP nepedagogický pracovník

ZZ zákonný zástupce

PČR Policie České republiky

ZZS Zdravotnická záchranná služba

POSTUP ŠKOLY PŘI VÝSKYTU A KONZUMACI TABÁKOVÝCH VÝROBKŮ VE ŠKOLE

Ve vnitřních i vnějších prostorách školy je zakázáno kouřit (viz vyhláška a školní řád).

- Pokud je žák přistižen při konzumaci tabákových výrobků v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci školních akcí, je primárně nutné mu zabránit v další konzumaci.
- Tabákový výrobek je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
- PP ve spolupráci se ŠMP o události sepíše stručný záznam s vyjádřením žáka, zejména odkud má tabákový výrobek. Zápis ŠMP založí do své agendy.
- V případě porušení zákazu kouření informuje TU zákonného zástupce žáka.
- V závažných případech (zejména s ohledem na věk a chování dítěte) a jestliže se jednání opakuje, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany dětí. (OSPOD).
- Z konzumace tabákových výrobků je třeba vyvodit sankce stanovené školním řádem.

POSTUP ŠKOLY PŘI VÝSKYTU A KONZUMACI ALKOHOLU VE ŠKOLE

- V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci alkoholu v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí pořádaných školou, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
- Alkohol je třeba žákovi odebrat a zajistit, aby nemohl v konzumaci pokračovat.
- Podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností posoudí PP, jestli mu nehrozí nějaké nebezpečí. Nespouští žáka dohledu. Kontaktuje ŘŠ, ZŘŠ1, ZŘŠ2 a ŠMP.
- V případě, kdy je žák pod vlivem alkoholu do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a zavolá lékařskou službu první pomoci.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumec nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@zschlumecnc.cz

- Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, sepíše PP o události stručný záznam s vyjádřením žáka (zejména odkud, od koho má alkohol), který založí ŠMP do své agendy a vyrozumí vedení školy a ZZ žáka.
- V případě, že žák není schopen pokračovat ve vyučování, vyrozumí škola ihned ZZ a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.
- Jestliže není ZZ dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany dítěte (OSPOD) a vyčká jeho pokynů.
- Zákonnému zástupci ohlásí škola skutečnost, že žák konzumoval alkohol ve škole i v případě, kdy je žák schopen výuky.
- Jestliže se situace opakuje, splní škola oznamovací povinnost k orgánu sociálně právní ochrany dětí (OSPOD).
- V případě uživatelova zájmu nebo zájmu jeho zákonných zástupců, poskytne škola potřebné informace o možnostech odborné pomoci při řešení takové situace.
- Z konzumace alkoholu ve škole je třeba vyvodit sankce. Za nebezpečné a protiprávní jednání je rovněž považováno navádění jiných k užívání alkoholických nápojů.
- Obdobný postup zvolí PP i v případě příchodu žáka do školy pod vlivem alkoholu, resp. kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole.

NÁLEZ ALKOHOLU VE ŠKOLE

V případě, kdy pracovníci školy naleznou v prostorách školy alkohol, postupují takto:

- Tekutinu nepodrobují žádnému testu.
- nálezu ihned uvědomí ŘŠ, ZŘŠ1, ZŘŠ2, ŠMP.
- ŘŠ nalezenou tekutinu uloží jako případný usvědčující důkaz.
- Zpracují stručný záznam o události (kde, kdy, v jakém množství bylo nalezeno) a podepíše se všichni zúčastnění.

V případě, kdy pracovníci školy zadrží u některého žáka alkohol, postupují takto:

- Tekutinu nepodrobují žádnému testu.
- nálezu ihned uvědomí ŘŠ, ZŘŠ1, ZŘŠ2, ŠMP.
- nálezu sepíše stručný záznam, s vyjádřením žáka, u kterého byl alkohol nalezen s datem, místem a časem nálezu a jménem žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byl alkohol nalezen (nebo který jej odevzdal). V případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu.
- Rozhovoru a zápisu je přítomno vedení školy. Zápis záznamu založí ŠMP.
- nálezu vyrozumí ZZ žáka, a v případě, že se jedná o opakovaný nálezu u téhož žáka, i orgán sociálně právní ochrany dítěte(OSPOD).
- V případě podezření, že alkohol obsahuje i jiné příměsi a byl nalezen u žáka, který se jím intoxikoval, předají zajištěnou tekutinu přivolanému lékaři. (viz. krizový plán výše)

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumec nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@zschlumecnc.cz

POSTUP ŠKOLY PŘI KONZUMACI, DISTRIBUCI NEBO NÁLEZU OMAMNÝCH A PSYCHOTROPNÍCH LÁTEK (dále jen OPL) VE ŠKOLE KONZUMACE OPL VE ŠKOLE

- V případě, kdy je žák přistižen při konzumaci OPL v prostorách školy nebo v době školního vyučování, či v rámci akcí školou pořádaných, je primárně nutné mu v další konzumaci zabránit.
- Podle závažnosti momentálního stavu žáka, případně dalších okolností, pedagogický pracovník posoudí, zda mu nehrozí nějaké nebezpečí.
- V případě, kdy je žák pod vlivem OPL do té míry, že je ohrožen na zdraví a životě, zajistí škola nezbytnou pomoc a péči a volá lékařskou službu první pomoci.
- Jestliže akutní nebezpečí nehrozí, pedagogický pracovník ihned zajistí vyjádření žáka a vyrozumí ŘŠ, ZŘŠ1, ZŘŠ2, zápis z rozhovoru se žákem je uložen u ŠMP.
- V případě, že žák není schopen pokračovat ve vyučování nebo dbát pokynů zaměstnanců školy, vyrozumí škola ihned zákonného zástupce a vyzve jej, aby si žáka vyzvedl, protože není zdravotně způsobilý k pobytu ve škole.
- Jestliže není zákonný zástupce dostupný, vyrozumí škola orgán sociálně právní ochrany a vyčká jeho pokynů.
- Zákonnému zástupci ohlásí škola skutečnost, že žák konzumoval OPL ve škole i v případě, kdy je žák schopen výuky.
- Škola současně splní oznamovací povinnost k orgánu sociálně právní ochrany dítěte. (OSPOD).
- V případě zájmu žáka nebo jeho ZZ poskytne škola informace o možnostech odborné pomoci.
- Z konzumace OPL ve škole je třeba vyvodit sankce stanovené školou. Nicméně je nutné rozlišovat distributora od uživatele. Uživatel je nebezpečný pouze sobě, distributor všem. Distribuce je trestným činem, v případě prokázání distribuce, neprodleně kontaktovat PČR.
- Navádění jiných žáků k užívání návykových látek je považováno rovněž za nebezpečné a protiprávní jednání.
- Obdobný postup zvolí PP i v případě příchodu žáka do školy pod vlivem OPL, respektive kdy nelze prokázat, že se žák intoxikoval ve škole.

DISTRIBUCE OPL VE ŠKOLE

- Distribuce OPL je v České republice považována za protiprávní jednání. Je proto zakázána a může být kvalifikována jako trestný čin. Množství, které žák distribuuje, není nijak rozhodující. 2. Přechovávání OPL je také vždy protiprávním jednáním. Množství, které u sebe žák v danou chvíli má, je rozhodující pro to, aby toto protiprávní jednání bylo blíže specifikováno buď jako přestupek nebo jako trestný čin. Toto množství nemusí mít žádný vliv na kázeňský postih.
- Jestliže má pracovník školy důvodné podezření, že ve škole došlo k distribuce OPL, musí o této skutečnosti vyrozumět PČR.
- Jestliže se tohoto jednání dopustila osoba mladší 18 let nebo bylo namířeno proti osobě mladší 18 let, vyrozumí škola také ZZ a orgán sociálně právní ochrany dítěte.
- Pokud v rámci tohoto podezření zajistí pracovníci školy nějakou látku, postupují způsobem popsáním níže.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumec nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@zschlumecnc.cz

NÁLEZ OPL VE ŠKOLE

V případě, kdy pracovníci školy naleznou v prostorách školy látku, kterou považují za omamnou nebo psychotropní, postupují takto:

- Látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
- nálezu ihned uvědomí ŘŠ, ZŘŠ1, ZŘŠ2, ŠMP.
- Za přítomnosti dalšího pracovníka školy vloží látku do obálky, napíše datum, čas, místo nálezu případně množství. Obálku přelepí, opatří razítkem školy a svým podpisem a uschovají ji do školního trezoru.
- nálezu neprodleně vyrozumí PČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky.

V případě, kdy pracovníci školy zadrží u některého žáka látku, kterou považují za omamnou nebo psychotropní, postupují takto:

- Zabavenou látku nepodrobují žádnému testu ke zjištění její chemické struktury.
- nálezu ihned uvědomí vedení školy.
- nálezu sepíše záznam s vyjádřením žáka, u kterého byla látka nalezena, s datem, místem a časem nálezu a jménem žáka. Zápis podepíše i žák, u kterého byla látka nalezena nebo který látku odevzdal. V případě, že podepsat odmítá, uvede pracovník tuto skutečnost do zápisu.
- Zápisu a rozhovoru se žákem je přítomno vedení školy.
- nálezu škola vyrozumí Policii ČR, která provede identifikaci a zajištění podezřelé látky a informuje zákonného zástupce žáka.
- V případě, že je látka nalezena u žáka, který se jí intoxikoval, předají látku zajištěnou výše uvedeným postupem přivolanému lékaři.

V případě, kdy pracovníci školy mají podezření, že některý z žáků má nějakou OPL u sebe, postupují takto:

- Jedná se o podezření ze spáchání trestného činu nebo přestupku, a proto řešení této situace spadá do kompetence PČR.
- ŘŠ bezodkladně vyrozumí PČR, zkonzultují s ní další postup a informují zákonného zástupce žáka.
- Žáka izolují od ostatních a do příjezdu PČR je nutné mít ho pod dohledem. U žáka v žádném případě neprovádějí osobní prohlídku nebo prohlídku jeho věcí.

POSTUP ŠKOLY PŘI ŘEŠENÍ ZÁŠKOLÁCTVÍ

- Zákonní zástupci dětí a nezletilých žáků jsou povinni dokládat důvody nepřítomnosti žáka ve vyučování v souladu s podmínkami stanovenými školním řádem (zákon 561/2004).
- ZZ žáka je povinen omluvit nepřítomnost svého dítěte ve vyučování do třetího dne od zahájení absence třídnímu učiteli.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumec nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@zschlumecnc.cz

- Omluva je platná pouze od ZZ žáka. Škola může v případech častější absence vyžadovat potvrzení od lékaře. U problémových žáků lze omlouvání lékařem dohodnout s odborem sociální péče.
- O mimořádné uvolnění žádají rodiče předem. Jeden den omlouvá třídní učitel, dobu delší než jeden den omlouvá ředitel školy. Žádost podávají zákonní zástupci žáka řediteli školy na formuláři, který se nachází na webových stránkách školy.
- Pokud má třídní učitel přesvědčivé důkazy o záškoláctví, nemusí uznat omluvenku zákonných zástupců nebo ji eviduje jako „skryté záškoláctví“. V případě opakování škola informuje oddělení sociálně právní ochrany dětí. Všechny tyto skutečnosti třídní učitel nejprve projedná se zákonnými zástupci žáka a sepíše záznam, informuje výchovného poradce a metodika prevence.

POSTUP ŠKOLY PŘI NEOMLUVENÉ ABSENCI

- zvýšené či neomluvené absenci informuje třídní učitel ŠMP.
- Neomluvenou absenci do součtu 10 hodin projednává třídní učitel se ZZ žákem formou pohovoru. TU projedná důvod nepřítomnosti žáka se ZZ a upozorní ho na povinnost omlouvání stanovenou zákonem. Provede zápis z pohovoru, do něhož uvede způsob nápravy dohodnutý se ZZ žákem.
- Při 10 a více neomluvených hodinách je povinností školy svolat výchovnou komisi, které se zúčastní vedení školy, ŠMP nebo VP, TU a ZZ žáka. Může být přizván i zástupce odboru sociální péče.
- průběhu jednání se provede zápis.
- V případě, že neomluvená absence žáka přesáhne 25 hodin, je škola povinna informovat orgán sociálně právní ochrany dětí (OSPOD).
- V případě neomluvení absence bude žákovi uděleno kázeňské opatření dle sankčního řádu školy.

POSTUP ŠKOLY PŘI ŘEŠENÍ KRÁDEŽE

- Škola žákům doporučuje cenné věci, které nesouvisí s vyučováním a vzděláváním do školy nenosit, případně je mohou odkládat na místa k tomu určená, např. u TU.
- Při nahlášení krádeže sepíše TU zprávu o této události na základě výpovědi poškozeného.
- Škola dále věc předává policii nebo informuje o této možnosti ZZ poškozeného žáka.
- V případě, že je znám pachatel, je třeba nahlásit věc orgánu sociálně právní ochrany dětí a současně věc předat orgánům činným v trestním řízení PČR.

POSTUP ŠKOLY PŘI ŘEŠENÍ NETOLISMU

- Termínem netolismus označujeme závislost na tzv. virtuálních drogách. Mezi ně patří zejména: počítačové hry, sociální sítě, internetové služby (různé formy chatu), virální videa, mobilní telefony, televize aj.
- V případě, že má PP u žáka podezření na některou z forem netolismu, seznámí s touto skutečností ŠMP, TU a vedení školy.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumec nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@zschlumecnc.cz

- ŠMP nabídne žákovi adekvátní pomoc. Tou může být především zprostředkování kontaktů na odborná zařízení a podpora žáka při řešení obtížných situací, které mu jeho rizikové chování přináší.
- ŠMP současně informuje zákonné zástupce žáka.
- ZZ nabídne pomoc a předá databázi institucí zabývajících se touto problematikou (pedagogicko-psychologická poradna, středisko výchovné péče, odborná zdravotnická zařízení, nestátní organizace orientované na danou problematiku).

POSTUP ŠKOLY PŘI ŘEŠENÍ SEBEPOŠKOZOVÁNÍ

Sebeпоškozování je komplexní autoagresivní chování, které na rozdíl od sebevraždy nemá fatální následky a které lze nejlépe chápat jako nezralou odpověď na akutní anebo chronický stres, nevladatelné emoce či myšlenkové pochody.

Nejčastěji pozorovaným sebeпоškozujícím chováním je řezání (žiletkou, střepem atd.), pálení kůže, škrábání, píchání jehlou, rozrušování hojících se ran, značkování rozpáleným kovem nebo například značkovací pistolí, obrušování popálené kůže, kousání, údery, nárazy, dloubání, tahání kůže a vlasů/ochlupení a další.

- Pokud má učitel u žáka podezření na některou z forem sebeпоškozování, oznámí tuto skutečnost neprodleně ŠMP, TU a vedení školy. V případě přímého rizika vážného zranění nebo smrti následkem sebeпоškození je namístě okamžitá, i nedobrovolná hospitalizace na psychiatrii – při odmítání hospitalizace bývá nutná asistence PČR.
- ŠMP kontaktuje rodinu a zahájí systematickou spolupráci.
- ŠMP se společně se školním psychologem a s TU snaží zjistit příčiny sebeпоškozování.
- ŠMP motivuje zákonné zástupce žáka k návštěvě specialisty – krizové centrum, psychologická/psychiatrická ambulance, pedagogicko-psychologická poradna.
- Škola stanoví jasně hranice a pravidla na půdě školy (například lze zavést pravidlo, že žák může za učitelem přijít kdykoliv, když pociťuje nutkání poškodit se).
- Ohlašovací povinnost (PČR/ OSPOD) se netýká přímo sebeпоškozování, ale doprovodných problémů často sebeпоškozování doprovázejících – šikany, sexuálního zneužívání, zanedbávání péče, týrání dítěte (syndrom CAN) atd., povinnost hlášení podléhá rovněž podezření navádění dětí k sebeпоškození/sebevraždě (skupina poškozujících se, kyberšikana).

POSTUP ŠKOLY PŘI ŘEŠENÍ ZÁVISLOSTI NA NOVÝCH NÁBOŽENSKÝCH HNUTÍCH

Za rizikové považujeme především skupiny řazené ke kultům a sektám. Pod pojmem „sekta“ rozumíme v kontextu primární prevence rizikového chování určitou ohraničenou sociální skupinu, jejíž členové sdílejí ideologický koncept, jehož prostřednictvím se skupina vymezuje vůči svému okolí, a dochází při tom k postupné sociální izolaci, manipulaci a ztrátě soukromí.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumec nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@zschlumecnc.cz

- V případě, že má učitel u některého žáka podezření na příslušnost k tzv. novým náboženským hnutím, informuje o této skutečnosti ředitele školy, třídního učitele, školního metodika prevence a zákonného zástupce dítěte.
- Pokud je rodina členem společenství se znaky sekty a není podezření na zanedbávání péče či jiný trestný čin vůči dítěti, není možné ze strany pedagoga ovlivnit zapojení dítěte do tohoto společenství.
- V odůvodněných případech je možné kontaktovat tato pracoviště: pedagogicko-psychologickou poradnu, středisko výchovné péče, OSPOD, PČR.

POSTUP ŠKOLY PŘI ŘEŠENÍ RIZIKOVÉHO SEXUÁLNÍHO CHOVÁNÍ

K rizikovému sexuálnímu chování patří předčasný začátek pohlavního života (do této skupiny řadíme také zvýšenou konzumaci pornografie před 15. rokem života), vysoká frekvence pohlavních styků, náhodné známosti, promiskuita, prostituční chování, prezentování vlastních explicitně erotických materiálů na internetu, krvavé sexuální praktiky, vaginální, anální a orální styk bez použití kondomu mimo dlouhodobé partnerství, kde se předpokládá věrnost partnerů.

- Dítě může být buď aktivním konatelem rizikového sexuálního chování, nebo jeho obětí.
- Učitel by měl zasáhnout tehdy, kdy lze sexuální chování pokládat za škodlivé. A to v těchto případech: pokud ho dítě neprovádí v soukromí; pokud vznikne podezření, že při něm nějak zraňuje sebe nebo někoho dalšího; pokud se ze sexuálního chování stane nutkavé chování (to znamená, že tomu dítě věnuje tolik prostoru, že zanedbává svoje běžné povinnosti, hygienu, přátele, učení a podobně).
- Pokud má učitel podezření na některou z forem rizikového sexuálního chování, informuje o této skutečnosti ŘŠ, TU, ŠMP a ZZ dítěte.
- Podle závažnosti rizikového chování je možno situaci řešit buď na půdě školy, nebo – ve složitějších případech – zprostředkovat kontakt rodičů se specializovaným pracovištěm.
- V případě, že rodiče nemají zájem situaci řešit, je potřeba kontaktovat OSPOD, resp. PČR.

POSTUP ŠKOLY – PŘÍSLUŠNOST K SUBKULTURÁM

Subkultury (např. anarchismus, emo, gothic, hip – hop, punk, ska/reggae, RPG komunity, skinheads) jsou přirozenou součástí života dospívajících. Umožňují dospívajícímu především odpoutat se od pasivního následování hodnot rodičů a autorit, vytváří předpoklad pro budoucí tvorbu vlastní identity v rámci společnosti a představují první krok v rámci nacházení vlastní svébytnosti (proces individuace). Samotná příslušnost k subkultuře ještě nic neznamená, nenese automaticky nebezpečí výskytu rizikového chování. Negativním dopadem příslušnosti k některým subkulturám může být osvojení si některých forem rizikového chování, nejčastěji různé formy závislostního jednání (konzumace nejrůznějších drog či ulpívání na jednom typu činnosti). Pokud se vyskytne případ příslušnosti žáka k některé subkultuře, úkolem školy není řešit tuto příslušnost, ale pouze případné projevy rizikového chování. Specifická intervence je řízena povahou rizikového chování (viz doporučený postup při závislosti na návykových látkách, záškoláctví apod.).

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumec nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@zschlumecnc.cz

POSTUP ŠKOLY PŘI ŘEŠENÍ DOMÁCÍHO NÁSILÍ

Domácí násilí řadíme mezi typy rizikového chování, které mohou ohrozit zdravý vývoj žáků a mít nepříjemné dopady na chování žáků. Má negativní vliv na harmonický vývoj dětí a mladistvých zejména v oblasti emocionální, vztahové, může ohrozit i zdravý tělesný vývoj.

Násilí, které se odehrává v rodině, se může projevovat v chování žáka a může být jedním z důvodů dalších forem rizikového chování (např. záškoláctví, zneužívání návykových látek, sebepoškozování, násilné chování aj.). Domácí násilí představuje obvykle fyzické, psychické, nebo sexuální násilí mezi blízkými osobami, k němuž dochází skrytě v soukromí. Je typické, že se intenzita násilného chování v průběhu času stupňuje, což snižuje schopnost oběti i agresora toto chování zastavit a pracovat na nápravě narušeného vztahu.

Pokud vyučující získá hodnověrným způsobem poznatky o tom, že někdo připravuje, páchá nebo již spáchal jednání, které lze posoudit jako týrání dítěte, má podle platných zákonů tzv. oznamovací povinnost. Jakmile se tedy kdokoli ve škole dozví o násilí páchaném na dítěti, pak tuto skutečnost neprodleně oznámí orgánům činným v trestním řízení. Souběžně je povinností školy informovat také OSPOD.

POSTUP ŠKOLY PŘI ŘEŠENÍ SPECIFIK V CHOVÁNÍ ŽÁKŮ S PAS

Charakteristika poruch autistického spektra

Poruchy autistického spektra (dále jen „PAS“) jsou skupinou poruch, které se diagnostikují na základě projevů chování. Jsou označovány jako všepronikající vývojové poruchy, mesa tree jsou brazen my. dětský autismus, atypický autismus, Rettův syndrom, Aspergerův syndrom apod.

Základní diagnostická triáda PAS zahrnuje různou míru narušení v těchto oblastech:

- sociální interakce a sociálního chování,
- verbální i neverbální komunikace,
- v oblasti představitosti a hry, omezených vzorců chování, zájmů nebo aktivit. Stupeň závažnosti poruch bývá různý, typická je také značná variabilita projevů. I v případě nejlehčích forem postižení zhoršují sociabilitu a ztěžují zařazení jedince do společnosti.

PAS jsou celoživotní, některé projevy s věkem mizí, jiné se zase mohou objevit. Děti, žáky a studenty s PAS považujeme ve školské praxi za žáky s různou mírou speciálních vzdělávacích potřeb. Chování a jednání žáků s PAS ovlivňuje především odlišné vnímání, porozumění a sociální komunikaci. Chování a projevy jsou u každého žáka s PAS značně různorodé. Některé schopnosti a dovednosti mohou být rozvinuté, jiné výrazně opožděné nebo nerozvinuté. U žáka s PAS se lze setkat s různou mírou rozvoje řeči, různými intelektovými schopnostmi i s různým stupněm zájmu o sociální kontakt. K projevům v oblasti tzv. diagnostické triády je často přidružena přecitlivělost na různé podněty jako zvuky, světlo, barvy, pachy, dotek. Častým projevem jsou stereotypní pohyby, zvláštní zájmy, omezená schopnost spontánně sdílet s ostatními dětmi radost a zájmy, či rigidní a kompulzivní chování. Četnost takového chování se zvyšuje při nadměrné stresové zátěži žáka. To může být znamením „přetažení“ žáka. Při

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumec nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@zschlumecnc.cz

prevenci vzniku nežádoucího chování, stresu, či afektu je třeba mít na paměti, že žák s PAS v zátěžové a pro něj nestandardní situaci může opomíjet základní životní potřeby, jako např. fyziologická potřeba, příjem potravy, tekutin. Pokud pozorujeme na žákovi neklid, je vhodné nabídnout pití, připomenout jídlo, pamatovat na toaletu. Může se stát, že je žák dehydratovaný, hladový atd., ale sám tyto potřeby aktivně neřeší. Únava a „přetažení“ jsou signálem potřeby odpočinku, který dokáže navodit zklidnění. Pokud stereotypní rigidní projevy nejsou sebepoškozujícího nebo okolí ohrožujícího charakteru, je nutné nelpět na jejich zastavení, postupně odezní. Tyto projevy nesmí být důvodem jakékoliv formy trestání žáka.

Příčiny projevů rizikového chování

Krizové situace ve škole či školském zařízení zahrnují zejména rizikové chování vyvolané situací, která nastane z důvodu nepochopení současné potřeby žáka, kterou může být nepohodlí, změny aktuálního zdravotního stavu, či jiných faktorů, které ovlivňují jeho aktuální naladění. Reakcí žáka na takové nepochopení je řešení situace neadekvátním způsobem, neadekvátními verbálními projevy, vzdorovitým chováním, stereotypním chováním, agresí vůči ostatním spolužákům či dospělým, sebepoškozováním, výbušným chováním, vulgárním vyjadřováním apod. Jedná se o manifestaci vysoce stresové situace, ve které se žák ocitl.

Pravidla předcházení rizikovému chování

Pro předcházení krizovým situacím spojených s rizikovým chováním žáků s PAS je nutné dodržovat tato pravidla:

- pravidlo přesnosti, jasnosti instrukcí a zajištění předvídatelnosti
- pravidlo jasné a konkrétní motivace
- pravidlo vyšší míry tolerance
- pravidlo důslednosti v přístupu k žákovi
- vyšší míra vizuální podpory
- nadstandardní řešení obtíží s pozorností
- vyšší míra vysvětlování sociálně komunikačních pravidel a situací, vyšší míra pomoci v některých situacích, které vyžadují praktický úsudek možnost odpočinku, relaxace

Postup školy pro prevenci vzniku problémových situací u žáků s PAS

- Při diagnostikování žáka s PAS školským poradenským zařízením výchovný poradce seznámí všechny pedagogické pracovníky, kteří budou s daným žákem přicházet do kontaktu, s obecnými specifiky diagnózy PAS a zásadami pro předcházení rizikových projevů chování. Dále jim předá informace o individuálních zvláštěnostech a potřebách daného žáka, které vycházejí z doporučení ŠPZ. O této skutečnosti bude vyhotoven písemný zápis s podpisy všech zúčastněných.
- Výchovný poradce spolu se TU žáka s PAS vypracuje krizový plán, který by měl obsahovat popis konkrétních kroků při vzniku nevhodného chování či problémové situace, vymezení kompetencí a odpovědnosti jednotlivých zaměstnanců, včetně přesného stanovení podmínek, kdy a za jakých okolností škola žádá o pomoc jiné odborníky.
- Výchovný poradce úzce spolupracuje s třídním učitelem žáka s PAS, případně s jeho asistentem.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumec nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@zschlumecnc.cz

- Výchovní poradce a TU úzce spolupracují se zákonnými zástupci žáka s PAS a pravidelně je kontaktují ve snaze o získání aktuálních informací o případných změnách, současně informují zákonné zástupce žáka o průběhu vzdělávání, o změnách chování, změnách aktuálního zdravotního stavu, projevech rizikového chování žáka, o plánovaných nebo náhlých změnách ve školním prostředí oproti nastavenému standardu.
- Výchovní poradce a TU spolupracují se ŠPZ, které vydalo doporučení žákovi s PAS, případně s lékařskými specialisty, v jejichž péči žák s PAS je.
- TU dále o problematice poruchy žáka s PAS vhodným způsobem informuje školní kolektiv, zohledňuje přitom věk žáků. Formou nejrůznějších metod rozvíjí u žáků schopnost diskutovat, pracovat v týmu a respektovat ostatní, uvědomovat si význam a podstatu pomoci a solidarity mezi lidmi, vzájemné úcty a snášenlivosti.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumec nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@zschlumecnc.cz

Příloha č. 2

12. Program proti šikanování

- slouží k vytvoření bezpečného prostředí ve škole
- zaměřuje se na prevenci šikanování
- ukazuje postupy řešení šikanování.

Program proti šikaně je součástí Minimálního preventivního programu a vychází ze strategie prevence, která je zakotvena v aktualizovaném Metodickém pokynu k primární prevenci sociálně patologických jevů u dětí, žáků a studentů ve školách a školských zařízeních č.j. 20 006/2007-51. Vycházíme z těchto dalších dokumentů: *Metodický pokyn č.j. MSMT-21149/2016, Čl. 2,* *Metodický pokyn č.j. MSMT-21149/2016, Čl. 10*

Vymezení pojmu šikana

Šikana – je patologické chování. Většina projevů šikany naplňuje skutkovou podstatu trestných činů. Důležitým znakem šikany je nepoměr sil mezi agresorem a obětí. To odlišuje šikany od běžných šarvátek mezi spolužáky. K tomu, abychom mohli hovořit o šikaně, musí existovat agresor, oběť a prostředí, ve kterém se šikana uskutečňuje. Šikanování je velice závažný, společensky nebezpečný jev, ohrožující oběť fyzicky, ale zejména psychicky. Šikana vzniká tam, kde existují ve skupině, ve třídě, nezdravé vztahy, kde je silná diferenciací na silné a slabé. Záměrem šikanování je ublížit, ohrozit nebo zastrašovat žáka, případně skupinu žáků. Spočívá v cílených a opakovaných fyzických a psychických útocích jedincem nebo skupinou vůči jedinci nebo skupině žáků. Zahrnuje jak fyzické útoky v podobě bití, vydírání, loupeží, poškozování věcí, tak i útoky slovní v podobě nadávek, pomluv, vyhrožování či ponižování. Nově se může realizovat i prostřednictvím elektronické komunikace, jedná se o tzv. kyberšikany. Ta zahrnuje útoky pomocí e-mailů, sms zpráv, vyvěšování urážlivých materiálů na internetové stránky apod. Šikana se projevuje i v nepřímé podobě jako demonstrativní přehlížení a ignorování žáka či žáků skupinou spolužáků.

Nebezpečí se skrývá zvláště v závažnosti, dlouhodobosti a často pak v celoživotních následcích na duševní a tělesné zdraví oběti. Všechny školy a školská zařízení mají povinnost předcházet všem náznakům násilí a šikanování.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumec nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@zschlumecnc.cz

Nepřímé a přímé znaky šikanování

Nepřímé (varovné) znaky šikanování.

Doporučení učitelům

- Žák je o přestávkách často osamocený, ostatní o něj nejeví zájem, nemá kamarády
- Při týmových sportech bývá jedinec volen do mužstva mezi posledními
- O přestávkách se zdržuje v blízkosti učitelů
- Má-li žák promluvit před třídou, je nejistý, ustrašený
- Působí smutně, nejistě, stísněně, nešťastně, mívá blízko k pláči
- Stává se uzavřeným
- Jeho školní prospěch se někdy náhle a nevysvětlitelně zhoršuje
- Jeho věci jsou poškozené a znečištěné
- Jeho věci jsou rozházené po lavici, po třídě, v koši
- Zašpiněný nebo poškozený oděv
- Stále postrádá nějaké věci
- Odmítá vysvětlit poškození a ztráty věcí nebo používá nepravděpodobné výmluvy
- Mění svoji pravidelnou cestu do školy a ze školy
- Začíná vyhledávat důvody pro absenci ve škole
- Odřeniny, modřiny, škrábance nebo řezné rány, které nedovede uspokojivě vysvětlit
- Za dítětem nepřicházejí domů spolužáci, kamarádi
- Dítě nemá kamaráda, s nímž by trávil volný čas, s nímž by si telefonovalo
- Dítě není zváno na návštěvu k jiným dětem
- Nechuť jít ráno do školy, dítě odkládá odchod z domova, ztráta chuti k jídlu, ustrašenost
- Dítě nechodí do školy a ze školy stejnou cestou, případně střídá trasu
- Prosí o dovoz a odvoz autem
- Dítě chodí domů ze školy hladové
- Usíná s pláčem, má neklidný spánek, vykřikuje ze spaní
- Ztráta zájmu o učení a schopnosti soustředit se na ně
- Dítě bývá doma smutné, apatické, objevují se výkyvy nálad, zmínky o možné sebevraždě
- Odmítá svěřit se s tím, co ho trápí
- Dítě žádá o peníze, při čemž dává nevěrohodné důvody, případně doma krade peníze
- Nápadně často hlásí ztrátu svých věcí
- Dítě je nečekaně agresivní k sourozencům nebo jiným dětem
- Dítě projevuje zlobu vůči rodičům
- Dítě si často stěžuje na bolesti břicha nebo hlavy, možná ráno zvrací, snaží se zůstat doma
- Dítě se vyhýbá docházce do školy
- Dítě se zdržuje doma víc než předtím

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumec nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@zschlumecnc.cz

Přímé znaky šikanování

Posměšné poznámky na adresu žáka, pokořující přezdívka

- Nadávky, ponižování, hrubé žerty
- Kritika žáka, výtky na jeho adresu pronášené nepřátelským, nenávisným, pohrdavým tónem
- Nátlak na žáka, aby dával věcné nebo peněžní dary šikanujícímu nebo za něj platil
- Žák dostává od jiných spolužáků příkazy panovačným tónem a podřizuje se jim
- Nátlak na žáka k vykonávání nemorálních až trestných činů, či ke spoluúčasti na nich
- Honění, strkání, štouchání, rány, kopání, které třeba nejsou zvláště silné, ale je nápadné, že je oběť neoplácí
- Rvačky, v nichž jeden z účastníků je zřetelně slabší a snaží se uniknout

Typy agresorů

1. typ

- Hrubý, primitivní, impulsivní, se silným energetickým přetlakem, kázeňskými problémy, narušeným vztahem k autoritě, někdy zapojený do gangů páchajících trestnou činností. Vnější forma šikanování: šikanuje masivně, tvrdě a nelítostně, vyžaduje absolutní poslušnost, používá šikanování cíleně k zastrašování ostatních.
- Specifika rodinné výchovy: častý výskyt agrese a brutality rodičů. Jako by agresori násilí vraceli nebo napodobovali.

2. typ

- Velmi slušný, kultivovaný, narcisticky šlechtěný, sevřený, zvýšeně úzkostný, někdy i se sadistickými tendencemi v sexuálním smyslu.
- Vnější forma šikanování: násilí a mučení je cílené a rafinované, děje se spíše ve skrytu, bez přítomnosti svědků.
- Specifika rodinné výchovy: časté uplatňování důsledného a náročného přístupu, někdy až vojenského drilu bez lásky.

3. typ

- "Srandista", optimistický, dobrodružný, se značnou sebedůvěrou, výmluvný, nezřídka oblíbený a vlivný.
- Vnější forma šikanování: šikanuje pro pobavení sebe i ostatních, patrná snaha „vypíchnout humorné a zábavné“ stránky.
- Specifika rodinné výchovy: nezaznamenána žádná specifika. Pouze v obecnější rodině je přítomna citová subdeprivace a absence duchovních a mravních hodnot

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumec nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@zschlumecnc.cz

Vlastní program proti šikaně

Za hlavní považujeme třináct součástí programu. Mají univerzální charakter a v obecné rovině platí i pro ostatní sociálně patologické jevy.

Společné vzdělávání a supervize

- kurzy a školení
- studium metodických materiálů

Metodické materiály:

- kniha Bolest šikanování (M. Kolář). Praha: Portál, 2001
- DVD
- příručky, letáky

Užší realizační tým (URT) – preventivní tým

- Je vytvořeno jádro realizačního týmu, které se postupně ustálilo na 6 členech
- ředitelka školy
- zástupkyně ředitelky školy pro druhý stupeň
- výchovná poradkyně
- školní metodička prevence
- zástupkyně ředitelky školy pro první stupeň
- školní psycholožka

Činnost URT:

- šetření šikany
- sběr informací o třídách
- metodická pomoc
- dotazníky (zadává a celkově vyhodnocuje)

Zmapování situace

- Na počátku školního roku proběhne šetření od čtvrtých do devátých tříd. Děti zpětně hodnotí své vztahy se spolužáky za minulý školní rok.
- Mapování vztahů u dětí v 1. až 3. třídě proběhne později, provedou je s dětmi třídní učitelky prostřednictvím her, malování apod.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumec nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@zschlumecnc.cz

Společný postup při řešení šikanování (krizový plán)

Dva základní scénáře:

1.) Pro situace, které zvládne škola sama.

Prakticky to znamená seznámení se se strategií a taktikou postupu první pomoci **při počátečních stádiích šikanování.**

Pro vyšetřování počáteční šikany (se standardní formou):

- Odhad závažnosti
- Rozhovor s těmi, kteří na šikanování upozornili a s oběťmi.
- Nalezení vhodných svědků.
- Individuální, případně konfrontační rozhovory se svědky (nikoli však konfrontace obětí a agresorů).
- Zajištění ochrany obětem.
- Rozhovor s agresory, případně konfrontace mezi nimi.
- Výchovná komise.
- Rozhovor s rodiči oběti.
- Práce s celou třídou.

Některé omyly:

- snaha vyšetřovat údajné agresory hned na začátku, ještě k tomu před třídou
- bezprostředně konfrontovat výpověď týraného žáka s výpověďmi jeho mučitelů

Postup:

1. překonat prvotní šok
2. zmapovat situaci
3. odvést oběť a zajistit její případné ošetření (kancelář školy)
4. zajistit dozor
5. informovat vedení a svolat preventivní tým
6. volat Policii ČR
7. informovat rodiče oběti
8. vytipovat svědky a provést samotné vyšetřování hned ten den
9. tisková zpráva

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumec nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@zschlumecnc.cz

2.) Pro situace, kdy potřebuje škola pomoc z venku

Je nutná její součinnost se servisními zařízeními a PČR.

Jedná se o stanovení klíčových kroků u krizového scénáře při odhalení pokročilé šikany.

Pokročilá šikana s neobvyklou formou – výbuch skupinového násilí vůči oběti, tzv. třídního lynčování, vyžaduje následující postup:

- Překonání šoku pedagogického pracovníka a bezprostřední záchrana oběti.
- Domluva pedagogických pracovníků na spolupráci a postupu vyšetřování.
- Zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi. (pedagog nedovolí žákům mezi sebou komunikovat a realizuje s nimi nějaký program nebo je rozdělí po skupinkách do kanceláře školy a do kabinetů)
- Pokračující pomoc a podpora oběti.
- v případě vážnějšího zranění zavoláme záchranku
- neprojevuje-li oběť známky zranění, poskytneme jí podpůrnou péči (utišíme panickou hrůzu, navodíme pocit bezpečí a ochrany, je-li to možné, krátce se zeptáme, co se ve třídě stalo a kdo jí ublížil, pro jistotu vždy zabezpečíme co nejrychlejší posouzení zdravotního stavu lékařem, návazně potom zprostředkujeme psychoterapeutickou pomoc v PPP)
- Nahlášení policii.
- Vlastní vyšetřování.

Při řešení případů šikany spolupracovat s institucemi (viz příloha MPP – adresy, telefonní čísla):

- **v resortu školství** – s pedagogicko-psychologickými poradnami, středisky výchovné péče, speciálně pedagogickými centry,
- **v resortu zdravotnictví** – s pediatry a odbornými lékaři, dětskými psychology, psychiatry a zařízeními, která poskytují odbornou poradenskou a terapeutickou péči, včetně individuální a rodinné terapie,
- **v resortu sociální péče** – s oddělením péče o rodinu a děti, s oddělením sociální prevence (možnost vstupovat do každého šetření, jednat s dalšími zainteresovanými stranami, s rodinou),

Dojde-li k závažnějšímu případu šikanování nebo při podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu trestného činu (provinění), spolupracujeme s PČR.

Prevence v třídních hodinách (zavedení tzv. třídnických okének)

- systematická a odborná práce se třídou, práce s pravidly
- cílená práce se silami, které vznikají ve vztazích mezi žáky
- účinná obrana proti zrodu šikany a účinná léčba počátečního stádia onemocnění
- skupinové demokracie/nelze nechat tyto síly v rukou zmatených tyranů, je nutné, aby se toho ujal třídní učitel/
- třídní učitelé vypracují „rámcový“ program specifické primární prevence šikany:
- diskuse, jaký je rozdíl mezi šikanováním a škádlením, vytvoření třídních zásad proti šikanování, hledání odpovědi, co mohou udělat ostatní a co já sám, abychom se ve třídě cítili bezpečně a v pohodě, řešení otázky, co by se dalo dělat společně zajímavého, součástí všech třídních setkání budou hry, včetně her pro zvládnutí agresivity.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumec nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@zschlumecnc.cz

- v prvních až třetích třídách jsou v popředí hry, dramatizace pohádek, čtení bajek, povídání si o nich atd.
- **Prevence ve výuce**
- začlenit téma prevence šikanování do vzdělávacího procesu.
- Využít předměty, které se přímo vztahují k prevenci rizikových jevů: VOČ, LV a sloh, PRV, VLA, DĚJ, VV A TV.

Prevence ve školním životě mimo vyučování

Speciální program se nemůže odehrávat pouze ve třídách, ale je přirozenou součástí života dětí v celé škole a ve všech činnostech, které škola pořádá a zodpovídá za ně. V našem pojetí zahrnujeme do školního života dění, které přesahuje rámec oficiální činnosti třídy – přestávky, čas kolem oběda, školní parlament, zájmové kroužky pořádané školou, družina, mimoškolní aktivity (sportovní soutěže, návštěva filmových a divadelních představení, škola v přírodě, lyžařský kurz, školní výlety apod.).

Ochranný režim

V obecné rovině do něj patří zejména dvě základní věci:

- vnitřní školní řád
- dozory učitelů

Vytipovaná místa, kde může docházet k šikaně. (věnovat jim zvýšenou pozornost):

šatny, WC, chodba u školního bufetu, konec chodby se schodišti směrem ke sklepům, spojovací chodba ve druhém poschodí se schody k půdní vestavbě.

Spolupráce s rodiči

Prostřednictvím třídních schůzek a individuálních konzultací.

Školní poradenské služby

Konzultační hodiny nebo schůzka po telefonické domluvě

výchovná poradkyně Mgr. Hana Kuchařová

školní metodička prevence Mgr. Soňa Mrzenová

školní psycholožka Mgr. Jana Přerovská

speciální pedagožka Mgr. Miroslava Bartošová

speciální pedagožka Mgr. Lenka Šilhánková

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumec nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@zschlumecnc.cz

Spolupráce se specializovanými zařízeními

Spolupráce s PPP, se středisky výchovné péče, se speciálními pedagogickými centry, s dětskými psychology, psychiatry, pediatry, s oddělením péče o rodinu a děti, s PČR. (viz příloha MPP – adresy, telefonní čísla)

Vztahy se školami v okolí

Výměna informací, porovnání výsledků stejných dotazníkových šetření, společné akce sportovní, vědomostní, umělecké

Evaluace

Na konci roku proběhne kvalitativní evaluace.

Nápravná opatření

- výchovná opatření (napomenutí a důtka třídního učitele, důtka ředitele školy – zakotveno ve školním řádu)
- realizace individuálního výchovného plánu agresora
- snížení známky z chování
- převedení do jiné třídy, pracovní či výchovné skupiny
- doporučení rodičům, aby dobrovolně umístili žáka do pobytového oddělení střediska výchovné péče, případně doporučení realizovat dobrovolný diagnostický pobyt žáka v diagnostickém ústavu
- podání návrhu orgánu sociálně-právní ochrany dětí k zahájení práce s rodinou, případně k zahájení řízení o nařízení předběžného opatření či ústavní výchovy s následným umístěním v diagnostickém ústavu.
- pro nápravu situace ve skupině je potřeba pracovat s celým třídním kolektivem
- Doporučuje se dále pracovat s agresorem (vedení k náhledu na vlastní chování, motivy apod.) i s obětí šikany. V případě potřeby doporučit zákonnému zástupci péči dítěte v PPP, SVP nebo jiných odborníků; klinických psychologů, psychoterapeutů nebo psychiatrů.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumeck nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@zschlumeccnc.cz

Šikana zaměřená na učitele

Šikana zaměřená na učitele

- Šikana zaměřená na učitele ze strany žáků musí být chápána jako problém, který se týká všech členů školy.
- Není pouze výsledkem osobnostních charakteristik učitele nebo jeho sociálních či pedagogických kompetencí, jak bývá někdy interpretována. Neměla by být proto v žádném případě považována za individuální záležitost konkrétního pedagoga, kterou by si měl vyřešit sám.
- Odpovědnost za prevenci a řešení šikany nese vedení školy, potažmo také zřizovatel.
- Šikana zaměřená na učitele je specifická tím, že dojde k narušení jasně definovaných rolí (učitel × žák) a žák/student se dostane do pozice větší moci než pedagog, bez ohledu na formálně vyšší moc a autoritu učitele.
- Šikana zaměřená na učitele se nejčastěji odehrává ve škole – ve třídách a na chodbách, nicméně může se odehrávat také mimo školu ve veřejných prostorách, v místě bydliště pedagoga nebo v kyberprostoru.
- Je zapotřebí mít na paměti, že šikanou může trpět i vysoce zkušený a kompetentní pedagog. Pedagog může vnímat situaci, kdy je šikanován žáky, jako stigma a pociňuje stud a selhání, což mu zároveň často brání vyhledat pomoc u kolegů, vedení školy nebo ve svém okolí.
- Je zapotřebí, aby škola vytvořila bezpečné prostředí a atmosféru důvěry, ve kterém bude tento druh rizika – šikana učitele – uznán a budou nastaveny mechanismy a postupy (krizový plán) k ochraně pedagogů a k účinné prevenci a řešení takového chování, se kterými budou všichni žáci, pedagogové a zákonní zástupci seznámeni.

Specifika pro prevenci šikany zaměřené na učitele

- Prevence stojí na celoškolském přístupu, který akcentuje dobré sociální klima, připouští riziko výskytu šikany učitele ve škole, otevřeně takové chování odmítá a realizuje prevenci případně intervencí, pokud k výskytu dojde. Uvědomění si rizika a jeho deklarace může významně snížit rozvoj šikany.
- Vedení školy vyjadřuje pedagogům podporu, oceňuje jejich práci, vytváří atmosféru důvěry, podporuje spolupráci v pedagogickém sboru a zastává nekonfliktní způsob řešení problémů.
- Škola má jasně stanovený způsob, jakým mají pedagogové podezření na šikanu své osoby nebo kolegy, nebo oznámení o šikaně podat, komu a jak s tím bude nakládáno.
- Pedagog nastavuje a uplatňuje jasná pravidla ve třídě; na konflikt nebo nerespektování reaguje včas, pracuje s pravidly v chování a používá stanovené důsledky jejich nerespektování konzistentně; vyhýbá se řešení konfliktu a konfrontací ze strany žáka před celou třídou, usměrňuje řešení na individuální konzultaci; vyhýbá se konfrontačnímu tónu.
- Pedagog posiluje zapojení žáků/studentů do výuky, dává jim na výběr, činí úkoly a výuku pro žáky/studenty zajímavými, propojuje výuku s běžným životem a potřebami žáků; jeho výklad a očekávání jsou pro žáky srozumitelné, odpovídají obtížnosti, kterou mohou zvládnout apod.
- Očekává úspěch u všech žáků a podporuje je, dává žákům zpětnou vazbu k tomu, co udělali dobře, staví na silných stránkách žáků.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumec nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@zschlumecnc.cz

- Nezpůsobuje ponížení nebo zesměšnění žáka před třídou; při hodnocení žáka zachovává jeho důstojnost.
- Všimá si změn v náladě, emocích a v chování žáků a včas na ně reaguje.
- Problémy neřeší sám, ale ve spolupráci se školním poradenským pracovištěm, případně s vedením školy.
- Všimá si prosociálního a kooperativního chování žáků a oceňuje je; podporuje kooperaci mezi žáky a prostředím, kde se každý žák/student cítí přijatý.

Specifika pro řešení šikany zaměřené na učitele

Důležité je respektovat tyto zásady:

- Pedagog, který čelí šikaně ze strany žáků, je v dané situaci v pozici oběti, která by neměla zůstat v situaci sama, ale měla by vyhledat pomoc ostatních. Nelze očekávat, že situaci, kterou lze klasifikovat jako šikanu, bude řešit pedagog v pozici oběti sám. Proto je zapotřebí, aby tuto skutečnost škola neočekávala a nevyžadovala. Naopak je zapotřebí, aby podporovala své pedagogy k vyhledání pomoci, zajistila bezpečí pro pedagoga a řešila vzniklou situaci se žáky, rodiči a ostatními pedagogy.
- V případě bezprostředního ohrožení pedagoga žákem/žáky se pedagog řídí
- krizovým plánem školy.
- Je zapotřebí, aby pedagog sám, jeho kolegové i vedení školy porozuměli tomu, že pedagog byl vystaven traumatickému zážitku. Tento zážitek může být bolestným i pro svědky (kolegy nebo žáky ve třídě). Je proto zapotřebí dovolit si čas na zpracování šoku, neobviňovat se, vyhledat si pro sebe sociální podporu od kolegů, přátel, rodiny, monitorovat u sebe znaky stresu, které se mohou objevit i později (např. problémy se spánkem, pozorností, úzkosti, zvýšená citlivost, nechut k jídlu nebo naopak) a případně vyhledat pro sebe odbornou pomoc.
- Šikana pedagoga bývá často spojena s šikanou mezi žáky. Škola zajistí posouzení sociálních vztahů ve třídě a na základě výsledků nastaví odpovídající řešení.
- Pro třídu, ve které se šikana odehrávala, zajistí škola intervenční program k řešení šikany za účelem znovunastolení bezpečí ve třídě (jedná se o program selektivní nebo indikované primární prevence, nikoli všeobecné prevence).
- Stejně jako u šikany mezi žáky i zde je potřeba, aby po takové situaci škola revidovala mechanismy a postupy (krizový plán), aby bylo zřejmé, jak zacházet s případnými podobnými situacemi v budoucnu.

V případě, že je pedagog nespokojený s řešením situace ze strany vedení školy, může se obrátit na příslušný inspektorát práce

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumec nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@zschlumecnc.cz

KRIZOVÝ PLÁN (postup školy)

Pedagog v pozici oběti šikany či pedagog, který je svědkem takovéto situace, vyhledá bezprostředně pomoc, obrátit se může na:

- ředitele školy
- školního metodika prevence
- výchovného poradce
- školního psychologa
- kolegu, ke kterému má důvěru
- školskou radu

V případě potřeby zajistí vedení školy učiteli chráněné prostředí.

Preventivní tým - zajistí další šetření, provede postupně rozhovor:

- s obětí, se svědky
- s agresorem/y (zabránění domluvě agresorů na křivé výpovědi, případně konfrontace mezi nimi)
- nebo o šetření požádá odborníka na problematiku šikanování z PPP
- z rozhovoru provádí zápis
- o výsledcích šetření informuje ŘŠ, pokud se šetření přímo neúčastní
- ŘŠ pozve prokazatelným způsobem (nejlépe doporučeným dopisem) zákonné zástupce agresora/rů do školy k pohovoru s výchovnou komisí (VK)
- VK dohodne společně se zákonnými zástupci žáka/ků další postup.
- možnosti školy: odstupňování kázeňských opatření, forma postihu při dalším porušení školního řádu, doporučení odborné pomoci v PPP, informování OSPOD, spolupráce se SVP, informovat Policii ČR...
- ŠMP nebo VP provede zápis z výchovné komise
- ŘŠ udělí agresorovi/ům kázeňské opatření v souladu se školním řádem
- ŘŠ informuje Policii ČR, došlo-li k závažnějšímu případu šikanování
- Škola zajistí posouzení sociálních vztahů ve třídě, kde se šikana odehrávala a na základě výsledků nastaví odpovídající řešení – zajistí intervenční program k řešení šikany za účelem znovunastolení bezpečí ve třídě.
- ŘŠ nabídne pedagogovi odbornou pomoc a podporu – konzultace, odkaz na odbornou péči apod.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumec nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@zschlumecnc.cz

Příloha č. 3

13. Školní program proti kyberšikaně

Charakteristika kyberšikany:

Kyberšikanu definujeme jako zneužití ICT, zejména pak mobilních telefonů a internetu, k takovým činnostem, které mají někoho záměrně ohrozit, ublížit mu. Podobně jako u šikany se jedná o úmyslné chování, kdy je oběť napadána útočníkem nebo útočníky. Povaha a provedení útoků pak určují její závažnost. Oproti šikaně tváří v tvář má kyberšikana mnohem větší dosah, čímž ještě více zhoršuje prožívání oběti.

Nejčastější motivy kyberagresora

- Snaha ovládat druhé prostřednictvím strachu, touha po moci. Obvykle potřebuje pro svou činnost publikum.
- Znuděný, hledá zábavu, narcistický. Kyberšikana je obvykle páchána ve skupině, nebo je ve skupině alespoň plánována.
- Bere právo do svých rukou. Pracují většinou sami, ale mohou své aktivity a motivy sdílet se svými nejbližšími přáteli.
- Má tendenci odpovídat ve vzteku nebo frustraci – pomsta, kompenzace.
- Má sklon vystupovat na internetu jako někdo jiný. Zneužívá ICT technologie, bez vědomí závažnosti tohoto jednání.

Typické rysy kyberšikany

- Je časově neomezená – útočník může oběť obtěžovat 24 hodin denně
- Publikum široké – kdokoliv
- Obsah se šíří velmi rychle – prostřednictvím informačních technologií
- Anonymita pachatelů – je zpravidla obtížné, pokud je pachatel zdatný v práci s PC, mobilem apod., vypátrat jeho identitu
- Změna pojetí osobnosti agresora x oběti – anonymita informačních technologií umožňuje útočit i zjevně fyzicky slabším jedincům na zdatné oběti
- Možná neúmyslnost – zveřejnění fotografií nemusí být vždy míněno jako útok na kohokoliv, nicméně může ve výsledku způsobit nepříjemnosti oběti

Postup, jak předcházet kyberšikaně ve škole:

- Instalovat a využívat software, který v učebnách vyučujícímu umožňuje informovat se přes svůj počítač, co právě žák na své ploše dělá. (Informovat o tomto opatření žáky a systém nezneužívat!)
- Být vzorem vhodného užívání moderních technologií.
- Pracovat na povědomí žáků o rizikovém chování na internetu.
- Definovat kompetence v rámci školy a na akcích konaných školou mimo místo, kde se uskutečňuje vzdělávání).
- Začlenit témata spojená s rizikovým chováním na internetu do výuky.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumec nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@zschlumecnc.cz

- Vzdělávat pedagogy.
- Podporovat pozitivní využívání technologií.

Jak předcházet kyberšikaně (učitelé):

- Posilovat empatii mezi žáky.
- Pracovat na klimatu třídy, školy.
- Vést k úctě k druhým lidem.
- Dávat žákům pozitivní zpětnou vazbu.
- Vytvářet dobré vztahy mezi žáky i kolegy.
- Důsledně zakročovat vůči viditelným individuálním projevům agrese.

Postup při kyberšikaně odehrávající se v rámci školy

Podpořit oběť a zajistit její bezpečí

Mezi první kroky patří zejména zklidnění oběti (ta je často rozčilená, její reakce mohou být přehnané, v některých případech až sebevražedné) a nabídnutí podpory. Zároveň je třeba zajistit, aby kyberšikana dále nepokračovala, tedy odstranit závadný obsah z internetu, např. smazat videa, která oběť ponižují, odstranit závadné fotografie, zablokovat profil pachatele atd. Toto lze provádět v součinnosti s IT odborníkem, poskytovatelem dané on-line služby, administrátory služby apod.

Zajistit co nejvíce důkazních materiálů

Před samotným smazáním materiálů je však nutné zajistit dostatek důkazů – pořídit si screenshoty s důkazním materiálem, stáhnout dané internetové stránky do lokálního počítače, zajistit seznam žáků, kteří se stali publikem kyberšikany (např. v rámci diskusní skupiny na sociální síti) – ideálně s odkazy na jejich profily, pokusit se identifikovat agresora (např. prostřednictvím jeho přátel).

U veřejných diskusních skupin je získání důkazních materiálů poměrně snadné, protože má do skupiny přístup každý, nicméně objevuje se velké množství případů, v kterých útočníci založili uzavřenou diskusní skupinu, v těchto situacích je doporučeno vyhledat odbornou instituci (např. pracovníky projektu E-Bezpečí, projektu Seznam se bezpečně!, případně kriminalisty oddělení informační kriminality PČR), která může pomoci důkazní materiály zajistit jinými cestami.

Incident vždy vyšetřit

Všechny případy je nutné důkladně vyšetřit – pokud nejsme schopni incident sami vyšetřit, můžeme využít podpory externích institucí. Vyšetřování zahrnuje zjištění, kde incident probíhal, jak dlouho trval, kdo se do něj zapojil, jaký dopad měl na oběť, jakými technickými prostředky lze útok zastavit apod.

Informovat rodiče

O incidentu je nutné informovat rodiče oběti i rodiče agresora, lze využít postupů definovaných ve scénáři řešení tradiční šikany. Poučme rodiče o tom, jaký bude postup řešení na úrovni školy, případně o tom, že daný případ kyberšikany nespadá do kompetence školy a že je možné využít např. právních služeb. V případě, že případ kyberšikany nespadá do kompetencí školy (např. útok proběhl mimo vyučování a nemá návaznost na šikanu, která probíhá ve škole), mohou rodiče např. zažalovat agresora u občanského soudu za obtěžování, úmyslné vystavování nepříjemným zážitkům, stresu apod.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumec nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@zschlumecnc.cz

Zkonzultovat řešení s dalšími institucemi

V některých případech je vhodné postup řešení a zejména zvolené tresty konzultovat s dalšími subjekty – zřizovatelem školy, případně Českou školní inspekcí a dalšími institucemi. Česká školní inspekce ale není pověřena metodickým vedením (její kompetence jsou vymezeny školským zákonem).

Žádat konečné rozhodnutí

Po vyšetření celé situace je nutné trvat na konečném stanovisku všech zainteresovaných institucí (např. Policie ČR, OSPOD, pedagogicko-psychologická poradna...) a dalších subjektů (např. rodičů) (Ministerstvo školství, 2009).

Zvolit odpovídající opatření

Je velmi důležité, aby škola při trestání agresorů postupovala v souladu se školním řádem v kombinaci s dalšími strategickými dokumenty školy – např. krizovým plánem, minimálním preventivním programem školy apod. Při určení trestu využíváme možností nabízených ve scénáři pro řešení tradiční šikany

Realizovat preventivní opatření

Aby se nežádoucí chování v budoucnu neopakovalo, je nutné zajistit preventivní opatření. Ta lze zabezpečit – např. prostřednictvím realizací projektových dnů zaměřených na prevenci, přípravou materiálů pro podporu prevence, prostřednictvím tzv. hraní rolí v rámci běžné výuky či mimo ni, posilováním dobrých vztahů mezi žáky apod.

Postup při zjištění kyberšikany odehrávající se mimo školu

Škola nemůže udělovat kázeňské tresty za činnost, která se nestala během vyučování. To ovšem neznamená, že by škola neměla kyberšikany řešit alespoň v následujících základních bodech:

- Zjistit informace o tom, jakých žáků, případně tříd, se případ kyberšikany týká. Zvážit provedení sociometrie v zasažených třídách.
- Informovat rodiče oběti i kyberagresora.
- Doporučit rodičům oběti, aby se v případě kyberšikany svého dítěte obrátili na Policii ČR, popř. podali žalobu k soudu.
- Informovat (se souhlasem zákonných zástupců žáků) zasažené žáky o postupu při řešení kyberšikany. Sdělit jim, že škola trestat v tomto případě nemůže, a proto byl případ předán policii/soudu. Děti potřebují vědět, že za každé nepřiměřené chování přijde trest.

Seznam internetových zdrojů pro rodiče

- www.minimalizacesikany.cz
- www.sikana.org
- www.proti-sikane.saferinternet.cz
- www.linkabezpeci.cz
- www.sikana.cz

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumeck nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@zschlumecnc.cz

Spolupráce se specializovanými institucemi

Při předcházení případům šikany a při jejich řešení je důležitá spolupráce vedení školy, školního metodika prevence, výchovného poradce nebo zástupce školy s dalšími institucemi a orgány.

Zejména:

- v resortu zdravotnictví – s pediatry a odbornými lékaři, dětskými psychology, psychiatry a zařízeními, která poskytují odbornou poradenskou a terapeutickou péči, včetně individuální a rodinné terapie
- v resortu školství – s PPP, SPC, SVP
- v resortu sociální péče – s oddělením péče o rodinu a děti, s oddělením sociální prevence (možnost vstupovat do každého šetření, jednat s dalšími zainteresovanými stranami, s rodinou)

Dojde-li k závažnějšímu případu šikanování nebo při podezření, že šikanování naplnilo skutkovou podstatu trestného činu (provinění), ředitel školy nebo školského zařízení oznámí tuto skutečnost PČR.

Ředitel školy oznámí orgánu sociálně právní ochrany dítěte skutečnosti, které ohrožují bezpečí a zdraví žáka. Pokud žák spáchá trestný čin (provinění), popř. opakovaně páchá přestupky, ředitel školy zahájí spolupráci s orgány sociálně právní ochrany dítěte bez zbytečného odkladu

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumec nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@zschlumecnc.cz

Příloha č. 4

14. Strategie předcházení školní neúspěšnosti

Úspěšnost ve škole je podmíněna mnoha faktory a jejím předpokladem jsou dostatečně rozvinuté intelektové schopnosti. Jejich plné využití může být však z různých důvodů blokováno. Může jít o tzv. relativní školní neúspěšnost, kdy z mimointelektových důvodů má žák špatný prospěch. Nižší výkon žáka může být způsoben např. nízkou sebedůvěrou, špatným sebehodnocením, nedostatečnou motivací, negativním postojem ke škole a emočními či zdravotními problémy.

Úspěch žáka ve škole nezávisí jenom na jeho schopnostech, ale i na jeho sebehodnocení a míře sebedůvěry. Důležité je, aby dítě samo na sebe mělo kladný názor a dostatečně si uvědomovalo důležitost a jedinečnost vlastní identity. Uvědomování si vlastních schopností ovlivňuje postoj ke školní práci. Základem úspěchu je dostatečné množství sebedůvěry umožňující dítěti pracovat na úrovni, která odpovídá jeho schopnostem. Naopak nízká míra sebedůvěry brání dosažení očekávaných výsledků. Děti s nízkou sebedůvěrou bývají nejisté, mívají velké obavy z případného selhání a tím mají i větší sklon k různým úzkostem. Špatné sebehodnocení je příčinou toho, že dítě přestává usilovat o dobrý prospěch ve škole a z toho důvodu na školní práci rezignuje. Důsledkem selhání žáka a zhoršení jeho prospěchu může být buď špatný postoj ke škole, nebo také nedostatek motivace.

Rodič může schopnosti dítěte podceňovat, ale naopak i přeceňovat. Jestliže rodiče považují schopnosti dítěte za horší, než ve skutečnosti jsou, kladou na dítě nepřiměřené požadavky a často mu dávají najevo svoje zklamání. Dítě tento názor mnohdy přijímá a opět zde dochází k dalšímu snížení sebedůvěry.

Sebedůvěru můžeme u dítěte pěstovat tím, že:

(z hlediska intelektuálního vývoje)

- klademe na dítě přiměřené nároky, které nepřekračují jeho schopnosti,
- posilujeme jeho kompetence – zdůrazňujeme jeho pozitivní stránky,
- jsme mu osobně nápomocni a radujeme se z jeho úspěchů,
- začleníme do zkušeností dítěte roli úspěchu a umožníme mu dosažení tohoto úspěchu
- pomáháme mu nacházet alternativní řešení a rozvíjet návyky pro lepší zvládnání problémů (z hlediska citového vývoje)
- oceňujeme jeho jedinečnost a vyhýbáme se negativnímu srovnávání,
- pomáháme dítěti s přijetím sama sebe tím, že mu dáváme najevo naše přijetí,
- oceňujeme schopnost vcítění se do pocitů druhých (z hlediska duševního vývoje),
- dbáme na smysl pro zvědavost,
- aktivitu dítěte chápeme jako projev tvůrčí energie,
- umožňujeme dítěti vyslovovat vlastní názory,
- motivujeme jej ke školní práci

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumec nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@zschlumecnc.cz

Postoj ke škole a motivace ke školní práci může ovlivnit míru využívání vlastních schopností. Vždy je důležité, zda má dobrý školní prospěch pro dítě a pro rodiče patřičnou hodnotu. Pokud dítě není dostatečně motivováno – nebude, vzhledem ke svým schopnostem, dostatečně pracovat. Postoj ke škole ovlivňují především vlastní úspěchy a neúspěchy. Neúspěch může působit jako podnět k většímu úsilí. Jestliže se však neúspěchy opakují, motivace žáka se rapidně snižuje. Žáci, kteří pracují pod úrovní svých schopností, nebývají ve škole spokojeni a mívají potřebu vyhnout se dalším neúspěchům. U dětí, kterým se nedostane dostatečného ocenění, může být podvýkon projevem lhostejnosti k výsledkům.

Řešení školní neúspěšnosti

- individuální opakované vysvětlení učiva
- ověřování menšího objemu učiva po částech
- ověřování takovým způsobem a metodou, ve které je žák úspěšnější
- stanovení přesného data ověřování zadaného úseku učiva
- navržení časového plánu, který stanoví, která část učiva bude ve stanoveném časovém úseku zvládnuta
- zadání bude konkrétní, stručné, srozumitelné, přiměřené schopnostem a možnostem žáka s přihlédnutím k případným speciálním vzdělávacím potřebám (stanoveno PPP, SPC, lékařem)

Vyučovací hodiny

- učitel věnuje žákovi zvýšenou pozornost, snaží se průběžně sledovat jeho činnost
- učitel dává žákovi jasné a stručné pokyny
- učitel ověřuje si, zda žák pochopil zadání, informaci
- učitel stanoví rozsah práce nutný k ohodnocení
- učitel umožňuje používat názorné pomůcky, přehledy učiva, kalkulačku
- učitel se snaží vhodným způsobem začlenit žáka do kolektivu
- učitel vede žáka k tomu, aby dokázal samostatně požádat o pomoc, pokud si neví rady

Ověřování znalostí a pochopení učiva může probíhat:

- ústní formou – frontálním opakováním, ústním zkoušením, formou referátu... (na základě domluvy s vyučujícím)
- písemným prověřováním znalostí – kontrolou sešitů, pracovních sešitů a pracovních listů (na základě domluvy s vyučujícím)

Při ověřování učiva:

- učitel stanoví přesné a přiměřené požadavky
- stanoví přesný objem učiva, který bude hodnocen
- bude probíhat kontrola zadaných domácích úkolů

Zlepšení školních výsledků žáka je společným cílem vyučujících, žáků a jejich zákonných zástupců. Všichni společně se proto musí důsledně podílet na předem společně stanovených postupech.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumec nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@zschlumecnc.cz

Domácí příprava

Domácí příprava, psaní domácích úkolů je součástí každodenní přípravy žáka na vyučování. Navazuje na vzdělávání ve škole a je zaměřena na procvičení probraného učiva.

Cílem domácí přípravy je:

- rozvoj smyslu pro plnění povinností
- procvičování probraného učiva
- ověření si své úrovně pochopení učiva
- rozvoj schopnosti samostatně pracovat
- doplnit si zameškané učivo

Vyučující daného předmětu si po dohodě se zákonným zástupcem sjedná časové rozmezí a přesné datum schůzek k průběžnému vyhodnocování dílčího pokroku či pokračujícího neúspěchu.

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumec nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@zschlumecnc.cz

Příloha č. 5

15. Kontakty – sociální síť Královéhradecka

Dětský diagnostický ústav, středisko výchovné péče Návrat	Říčařova 277 503 01 Hradec Králové	tel.: 495 211 809	
Pedagogicko – psychologická poradna	Pospíšilova 365, Hradec Králové	tel.: 495 265 423	Mgr. Jitka Musilová (okresní metodik prevence)
Speciálně pedagogické centrum	Hradecká 1231, Hradec Králové	tel.: 495 514 681	
Školské poradenské pracoviště Mozaika	Lužická 1208, Hradec Králové	tel.: 495 407 156	Mgr. Vratislav Holeček
krajský školský koordinátor prevence	KÚ Královéhradeckého kraje Pivovarské náměstí 1245, Hradec Králové	tel.: 495 817 278	Mgr. Dita Kosová
Krajské ředitelství policie Královéhradeckého kraje Preventivně informační skupina	Mrštíkova 541 500 09 Hradec Králové	tel.: 974 526 207	
Laxus, o.s.	Říční 1252/9 500 02 Hradec Králové	tel.: 495 401 565	Bc. Jana Vondrová
Centrum primární prevence Semiramis o.s.	Ptácká 162 293 01 Mladá Boleslav	tel.: 420 326 396 754	
PROSTOR PRO, o.s	Čajkovského 1861 500 09 Hradec Králové	tel.: 420 459 262 202	
Občanské sdružení Salinger	Gočárova Třída 760 200 02 Hradec Králové	tel.: 495 267 249	
Bílý kruh bezpečí	Pomoc obětem kriminality: 257 317 110	Pomoc obětem domácího násilí: 251 511 313	
Občanské sdružení Divadelta	E. Beneše 575500 12 Hradec Králové	tel.: 420 776 878 550	

Telefonická a krizová pomoc:

Sdružení Linka bezpečí

Pomoc online: 116 111	Rodičovská linka: 840 111 234
Linka vzkaz domů: 800 111 113	

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumec nad Cidlinou

☎ 495 484 570

e-mail: skola@zschlumecnc.cz

ŠKOLSKÁ PORADENSKÁ ZAŘÍZENÍ

Pedagogicko-psychologická poradny Královéhradeckého kraje: www.pppkhk.cz

centrální pracoviště	M. Horákové 504 500 06 Hradec Králové	Tel.: 495 265 423	E-mail: ppphk@tiscali.cz
pracoviště Jičín	Fortna 39, 506 01 Jičín	Tel.: 493 533 505	E-mail: ppp.jc@seznam.cz
pracoviště Náchod	Smiřických 1237, 547 01 Náchod	491 426 036 491 427 418	E-mail: ppp.nachod@seznam.cz
pracoviště Rychnov nad Kněžnou	Javornická 1501, 516 01 Rychnov nad Kněžnou	494 535 476	E-mail: ppprychnov@seznam.cz
pracoviště Trutnov	Horská 5, 541 01 Trutnov	499 813 080 605 448 327	E-mail: ppptrutnov@seznam.cz

Achat, psychologické poradenství a diagnostika	Psychologické a speciální pedagogické služby, krizová intervence	PaedDr. Anna Chaloupková	Myslbečková 441, 500 03 Hradec Králové	tel.: 495 408 776, 606 332 257 (www.achat.cz)
--	---	-----------------------------	--	---

OSTATNÍ PORADENSKÉ A PODPŮRNÉ SLUŽBY

Dětský diagnostický ústav, středisko výchovné péče, základní škola a školní jídelna,
Hradec Králové, Říčařova 227

SVP: **NÁVRAT**

Pracoviště: Hradec Králové

Adresa: Luční 838, 500 03 Hradec Králové

Tel.: 495 407 405, 602 214 240, Brandlova 112, 500 03 Hradec Králové – 495 541
374

E-mail: info@svphk.cz

Web: <http://www.svphk.cz>

Dětský diagnostický ústav, středisko výchovné péče, základní škola a školní jídelna,
Hradec Králové, Říčařova 277

SVP: **KOMPAS**

Adresa: Smiřických 1237, 547 01 Náchod

Tel.: 491424390, 602 133 163

E-mail: svp.kompas@worldonline.cz

Web: <http://www.ddu-hk.cz/strediska/kompas-nachode>

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumec nad Cidlinou

☎ 495 484 570 e-mail: skola@zschlumecnc.cz

Dětský diagnostický ústav, středisko výchovné péče, základní škola a školní jídelna,
Hradec Králové, Říčařova 277

SVP: **VARIANTA**

Adresa: Tyršova 327, 549 54 Police n. Metují

Tel.: 491 521 519

E-mail: svp.varianta@seznam.cz

Web: <http://www.ddu-hk.cz/strediska/varianta-v-polici-nad-metuji>

Dětský diagnostický ústav, středisko výchovné péče, základní škola a školní jídelna,
Hradec Králové, Říčařova 277

SVP: **PYRAMIDA**

Adresa: Sokolovská 146, 533 54

Rybitví

Tel.: 723 134 604, 466 680 338

E-mail: svp_pyramida@volny.cz

Web: <http://www.svpppyramida.cz/>

Dětský diagnostický ústav, středisko výchovné péče, základní škola a školní jídelna,
Hradec Králové, Říčařova 277

SVP: **MIMOZA**

Adresa: Mírové náměstí 1388, 562 01 Ústí nad Orlicí

Tel.: 465 526 969

E-mail: svp.usti@worldonline.cz

Web: www.svp-mimoza.cz

Speciálně pedagogická centra

Mateřská škola, Speciální základní škola a Praktická škola, Hradec Králové

Typ: SPECIÁLNĚ PEDAGOGICKÉ CENTRUM PRO MENTÁLNĚ POSTIŽENÉ

Adresa: Hradecká 1231, 500 03 Hradec Králové

Tel.: 495 514 681

E-mail: specialnicentrum@seznam.cz

Web: www.specialnihk.cz

Střední škola, Základní škola a Mateřská škola, Hradec Králové, Štefánikova 549

Typ: SPECIÁLNĚ PEDAGOGICKÉ CENTRUM PRO ZRAKOVĚ POSTIŽENÉ

Adresa: Šimkova 879, 500 02 Hradec Králové

Tel.: 495 518 261, 775 721 552

E-mail: sms.spc.hk@gmail.com

Web: <http://www.spczphk.wbs.cz>

ZÁKLADNÍ ŠKOLA, CHLUMEC NAD CIDLINOU, OKRES HRADEC KRÁLOVÉ

Kozelkova 123/IV., 503 51 Chlumec nad Cidlinou

☎ 495 484 570 e-mail: skola@zschlumecnc.cz

Střední škola, Základní škola a Mateřská škola, Hradec Králové, Štefánikova 549

Typ: SPECIÁLNĚ PEDAGOGICKÉ CENTRUM A STŘEDISKO RANÉ PÉČE PRO DĚTI S VADAMI SLUCHU A ŘEČI

Adresa: Štefánikova 549, 500 11 Hradec Králové

Tel.: 495 272 398

E-mail: iva.rindova@worldonline.cz,
zdarkova.spc.hk@worldonline.cz

Web: www.neslhk.com

Integrační školní centrum PROINTEPO, s.r.o., Hradec Králové, Hrubínova 1458

Typ: SPECIÁLNĚ PEDAGOGICKÉ CENTRUM PRO TĚLESNĚ POSTIŽENÉ, PRO DĚTI S
KOMBINOVANÝM POSTIŽENÍM NEBO ZDRAVOTNÍM OSLABENÍM

Adresa: Hrubínova 1458, 500 02 Hradec Králové

Tel.: 495 538 989

E-mail: prointepo@prointepo.org

Web: www.prointepo.org

Obchodní akademie, obchodní škola a praktická škola pro tělesně postižené, Janské Lázně, Obchodní
282

Typ: SPECIÁLNÍ PEDAGOGICKÉ CENTRUM PRO TĚLESNĚ POSTIŽENÉ

Adresa: Obchodní 282, 542 25 Janské Lázně

Tel.: 499 875 174

E-mail: fischlova@oajl.cz

Web: <http://www.oajl.cz>

Základní škola logopedická a Mateřská škola logopedická Choustníkovo Hradiště 161

Typ: SPECIÁLNÍ PEDAGOGICKÉ CENTRUM PRO MENTÁLNÍ POSTIŽENÍ A VADY ŘEČI

Adresa: Choustníkovo Hradiště 161, 544 42

Tel.: 499 392 806

E-mail: zslogo@specskola.cz

Web: <http://www.specskola.cz/>

Mateřská škola speciální, Trutnov, Na Struze 124

Typ: SPECIÁLNĚ PEDAGOGICKÉ CENTRUM PRO MENTÁLNĚ POSTIŽENÉ

Adresa: Na Struze 124, 541 01 Trutnov

Tel.: 499 812 169

E-mail: sms.trutnov@volny.cz

Web: <http://www.msspctu.cz/>